Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"

Навчально-науковий Інститут економіки
Фінансово-економічний факультет

Кафедра економічного аналізу і фінансів

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до кваліфікаційної роботи
ступеню бакалавр

здобувача **Раєвської Єлизавети Романівни**
(ПІБ)
академічної групи **072-20-1 (денна форма навчання)**
(шифр)
спеціальності **072 Фінанси, банківська справа та страхування**
(код і назва спеціальності)
освітньо-професійної програми **«Фінанси, банківська справа та страхування»**

на тему «**Оцінка якості кредитного портфеля банку (на прикладі АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК»)**»

Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
Кваліфікаційної роботи	доц. Букреєва Д.С.			
Рецензент	Лежайський П.С.			
Нормоконтролер	Федорова О.Г.			

Дніпро
2024

Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"

ЗАТВЕРДЖЕНО:
завідувач кафедри
економічного аналізу і фінансів
(повна назва)
_____ **Д.С. Букреєва**
(підпис) (прізвище,ініціали)
«_____» _____2024 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню бакалавр

здобувачу **Раєвській Єлизаветі Романівні** академічної групи **072-20-1**
(прізвище, ініціали) (шифр)

спеціальності **072 Фінанси, банківська справа та страхування**
(код і назва спеціальності)

на тему: **«Оцінка якості кредитного портфеля банку (на прикладі АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК»)»**

затверджену наказом ректора НТУ "Дніпровська політехніка" від **31.05.2024р. №515-с**

Розділ	Зміст	Термін виконання
ВСТУП	Актуальність теми, мета і завдання, об'єкт і предмет роботи, методи, наукова та практична цінність, апробація результатів, публікації, структура роботи	20.05.2024-22.05.2024
Розділ 1	Теоретико-методичні аспекти оцінки кредитного портфеля банку	23.05.2024-30.05.2024
Розділ 2	Аналіз якості кредитного портфеля АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК»	31.05.2024-07.06.2024
Розділ 3	Прогнозування якості кредитного портфеля АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК»	08.06.2024-16.06.2024
ВИСНОВКИ		17.06.2024-18.06.2024
Демонстраційний матеріал	Підготовка демонстраційного матеріалу до захисту	19.06.2024-23.06.2024

Завдання видано _____ **Д.С. Букреєва**
(підпис керівника) **(прізвище, ініціали)**

Дата видачі завдання 06.05.2024 р.

Дата подання до екзаменаційної комісії 24.06.2024 р.

Завдання прийнято до виконання _____ **Є.Р. Раєвська**
(підпис студента) (прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Раєвська Є.Р. – Оцінка якості кредитного портфеля банку (на прикладі АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК») – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота бакалавра ОП «Фінанси, банківська справа та страхування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». – НТУ «Дніпровська політехніка», Дніпро, 2024.

Мета кваліфікаційної роботи – аналіз якості кредитного портфеля банку на прикладі АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» та формування висновку щодо підвищення його якості.

У вступі викладено сучасний стан проблеми, обґрунтована актуальність теми, конкретизовано задачі кваліфікаційної роботи, визначено об’єкт і предмет дослідження.

У першому розділі визначено сутність кредитного портфеля банку, виявлено фактори, які впливають на його якість та розглянуто існуючі методичні підходи щодо оцінки якості кредитного портфеля банку.

У другому розділі досліджено організаційну структуру АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК», проведено аналіз якості кредитного портфелю, а також здійснена оцінка ефективності управління за 2020-2023 рр.

У третьому розділі кваліфікаційної роботи обґрунтовано вибір методу прогнозування кредитного портфелю з точки зору достовірності проведеного планування на основі методів статистичного прогнозування.

БАНК, КРЕДИТНИЙ ПОРТФЕЛЬ, ЯКІСТЬ, ПРОГНОЗУВАННЯ, УПРАВЛІННЯ, РИЗИК, ПРИБУТКОВІСТЬ.

ABSTRACT

Raievska Y.R. – Assessment of the quality of the bank's loan portfolio (based on the example of JSC «Credit-Agricole Bank») – Qualification work on the rights of the manuscript.

Qualification work for obtaining a bachelor's degree in specialty 072 Finance, Banking and Insurance. – Dnipro University of Technology, Dnipro, 2024.

The purpose of the qualification work is to analyze the quality of the bank's loan portfolio using the example of JSC «CREDIT AGRICOLE BANK» and form a conclusion on improving its quality.

The introduction describes the current state of the problem, substantiates the relevance of the topic, specifies the tasks of the qualification work, defines the object and subject of the research.

In the first chapter, the essence of the bank's loan portfolio is determined, the factors affecting its quality are identified, and the existing methodical approaches to assessing the quality of the bank's loan portfolio are considered.

In the second section, the organizational structure of JSC «CREDIT AGRICOLE BANK» was investigated, an analysis of the quality of the loan portfolio was carried out, as well as an assessment of management efficiency for 2020-2023.

In the third section of the qualification work, the choice of the loan portfolio forecasting method is substantiated from the point of view of the reliability of the conducted planning based on statistical forecasting methods.

BANK, CREDIT PORTFOLIO, QUALITY, FORECASTING, MANAGEMENT, RISK, PROFITABILITY.

ЗМІСТ

ВСТУП 6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ БАНКУ 8
1.1. Сутність кредитного портфеля та його складових 8
1.2. Фактори, які впливають на якість кредитного портфеля 15
1.3. Методичні підходи до оцінки якості кредитного портфеля 20
Висновки до розділу 1 25
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЯКОСТІ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» 26
2.1. Загальна характеристика банку та визначення його місця в банківській системі України 26
2.2. Аналіз кредитного портфеля АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» 28
2.3. Оцінка якості кредитної діяльності АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК». 40
Висновки до розділу 2 47
РОЗДІЛ 3. ПРОГНОЗУВАННЯ ЯКОСТІ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» 49
3.1. Прогнозування дохідності кредитного портфеля АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» за трендовим методом 49
3.2. Прогнозування кредитного портфеля АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» за методом ковзної середньої 56
3.3. Прогнозування кредитного портфеля АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» за допомогою адитивної моделі 60
Висновки до розділу 3 67
ВИСНОВКИ 69
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 71
ДОДАТКИ 74

ВСТУП

Актуальність теми. На сьогоднішній день, коли економічна ситуація нестабільна та фінансовий ринок постійно змінюється, оцінка якості кредитного портфеля банку набуває особливої актуальності. Кредитний портфель складає основну частину активів банку і визначає прибутковість, ліквідність та загальну фінансову стійкість. За допомогою ефективного управління кредитним портфелем, можна досягти зменшенню кредитних ризиків і запобіганню фінансовим втратам.

Враховуючи постійні зміни на фінансових ринках, вплив макроекономічних змін і збільшення конкуренції на банківському ринку, дослідження якості кредитного портфеля стає все більш важливим. Тому дослідження якості кредитного портфеля не тільки актуально, а й необхідно, щоб виявити основні фактори, що впливають на фінансовий стан і конкурентоспроможність банків.

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є аналіз оцінки якості кредитного портфеля банку та створення прогнозу на майбутні періоди. Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі задачі:

1. Визначити сутність та значення кредитного портфеля в структурі активів банку.
2. Дослідити зовнішні і внутрішні фактори, які впливають на якість кредитного портфеля.
3. Провести аналіз якості кредитного портфеля банку.
4. Визначити ризики, пов’язані з формуванням кредитного портфеля і запропонувати заходи для їх зменшення.
5. Провести планування кредитного портфеля банку за допомогою трендового методу, ковзної середньої та адитивної моделі.

Об’єктом дослідження є процес оцінки якості кредитного портфеля банку на прикладі АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК».

Предмет дослідження – процес формування, управління та оцінки якості кредитного портфеля банку на прикладі АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК».

Методи дослідження. Для досягнення поставлених у роботі завдань, були використані такі методи дослідження: порівняльний аналіз, економіко-статистичний аналіз, метод експертних оцінок та узагальнення результатів.

Інформаційною базою є офіційні звіти банку, статистичні дані Національного банку України, нормативно-правові акти, наукові праці та публікації вітчизняних та зарубіжних дослідників та аналітичні матеріали і внутрішні документи АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК».

Прикладна цінність дослідження полягає в можливості практичного застосування отриманих результатів для підвищення якості управління кредитним портфелем банківської діяльності. Розроблені в кваліфікаційній роботі рекомендації можуть бути використані для оптимізації кредитної політики банку, мінімізації кредитного ризику та підвищення фінансової стійкості та прибутковості.

Апробація результатів дослідження. На кафедрі економічного аналізу та фінансів НТУ «Дніпровська політехніка» відбулася студентська науково-практична Інтернет-конференція «Ринок фінансових інновацій та безробіття ЄС: тенденції, виклики та перспективи», на якій розглядалися основні результати дослідження та їхнє практичне значення.

Особистий внесок. Кваліфікаційна робота виконувалась автором самостійно. Результати, які представлені у роботі, були отримані автором особисто.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів та висновків. Загальний обсяг роботи становить 84 сторінки. Робота містить 26 таблиць, 18 рисунків, список використаних джерел зі 30 найменування, 6 додатків.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ БАНКУ

1.1. Сутність кредитного портфеля та його складових

Кредитування є одним із важливих видів діяльності комерційних банків, оскільки від результату кредитування залежить прибутковість та стійкість фінансового стану банку. Банківське кредитування відіграє важливу роль у фінансуванні розвитку ринкової економіки, задовольняючи тимчасові потреби окремих суб'єктів, які потребують додаткових коштів за рахунок тимчасових надлишків. Стимулювання кредитування реального сектору економіки сприяє збільшенню ВВП, а отже, і добробуту держави. Тому в сучасних ринкових умовах найважливішим питанням для комерційних банків є аналіз та управління їх кредитними портфелями, що зумовлює актуальність обраної теми та доцільність проведення досліджень, спрямованих на розробку цього питання.

Кредитний портфель — це сукупність усіх кредитів, наданих банком для одержання доходів. Обсяг кредитного портфеля оцінюється за балансовою вартістю всіх кредитів банку, у тому числі прострочених, пролонгованих, сумнівних. У структурі банківського балансу кредитний портфель розглядається як складова активів банку, що характеризується показниками дохідності й відповідним рівнем ризику [1].

У банківській практиці кредит – це зобов'язання, гарантія або відстрочка погашення боргу, за яким банк надає певну суму коштів.

Кредитний портфель банку складається з різноманітних видів кредитів і гарантій для юридичних і фізичних осіб, включаючи строкові депозити, кредити РЕПО, факторинг, овердрафт, акредитиви та інше (табл. 1.1). Усі ці види кредитів мають сумнівні заборгованості, що вказує на потенційні ризики банку. Сумнівні кредити та заборгованості вимагають особливого управління та створення резервів, щоб компенсувати потенційні втрати. Це актуально для

зобов’язань з кредитування, які обліковуються на позабалансових рахунках і складають 50% від загального розміру до розрахунку резерву.

Таблиця 1.1 – Види кредитних операцій, що формують кредитний портфель банку

Вид кредиту	Характеристика
Кредити, надані суб’єктам господарювання	- кредити у поточну та інвестиційну діяльність - кредити, надані за врахованими векселями - кредити за операціями РЕПО - кредити овердрафт - вимоги за операціями факторингу - сумнівна заборгованість за наданими кредитами
Кредити, надані органам державної влади та місцевого самоврядування	- надані кредити - сумнівна заборгованість за наданими кредитами
Кредити, надані фізичним особам	- кредити на поточні потреби та інвестиційну діяльність - кредити, надані за врахованими векселями - кредити овердрафт - сумнівна заборгованість за наданими кредитами
Кредити, надані іншим банкам	- розміщені строкові депозити - надані кредити - сумнівна заборгованість за даними кредитами та розміщеними депозитами
Гарантії та зобов’язання	- гарантії, поручительства, підтверджені акредитиви, акцепти та авалі, надані банкам - гарантії та авалі, надані фізичним та юридичним особам - зобов’язання, надані банкам, фізичним та юридичним особам - сумнівна заборгованість за виплаченими гарантіями

Залежно від мети банк формує кредитний портфель певного типу. Тип портфеля є характеристика портфеля, яка базується на співвідношенні прибутку та ризику. Основні типи кредитного портфеля наведені у табл. 1.2.

Таблиця 1.2 – Основні типи кредитного портфеля

Тип портфеля	Характеристика
Портфель доходу	Портфель орієнтовано на кредити, що забезпечують стабільний дохід, отримання якого характеризується мінімальними ризиками та постійно своєчасною виплатою відсотків
Портфель ризику	Портфель складається переважно з кредитів із високим рівнем ризику
Збалансований портфель	Портфель є раціональним поєднанням кредитів різного типу як високоризикованих, так і кредитів із низьким рівнем ризику

Портфель доходу має на меті забезпечити постійний та надійний потік відсотків як основу фінансової стабільності. Він включає кредити з мінімальним ризиком неповернення для забезпечення стабільності та платоспроможності позичальників.

Портфель ризику протилежний портфелю доходу, тому що він відображає готовність і наміри банків інвестувати значні кошти в ризиковані кредити. Цей тип портфеля має на меті отримання високого прибутку, але несе високий ризик втрат через потенційні дефолти за кредитами.

Збалансований портфель – це оптимальне поєднання різних типів кредитів, що дозволяє банкам знизити загальний ризик, враховуючи як високоризикові, так і низькоризикові кредити. Такий підхід забезпечує стабільність доходів та довгостроковий потенціал зростання.

Використання банківського кредиту в різних сферах фінансово-господарської діяльності визначається його цільовим призначенням і складом учасників кредитних відносин. Усі кредитні операції комерційних банків можна поділити на чотири категорії:

1. Кредитування юридичних осіб, де найбільш яскраво виражена стимулююча функція кредиту. Позичальники повинні ефективно використовувати позичені кошти, щоб повернути кредит, сплатити відсотки і комісію та забезпечити отримання прибутку.

2. Кредитування інвестиційної діяльності підприємств з метою збільшення основних фондів, реконструкції та розширення виробництва.

3. Кредитування споживачів, яке спрямоване на задоволення конкретних споживчих потреб, а не на отримання прибутку.

4. Кредитування держави для фінансування бюджетного дефіциту.

Кредитний портфель складає велику частину активів банку і повинен забезпечувати прибутковість, необхідну для функціонування банку. Ефективне управління кредитним портфелем призводить до зниження кредитного ризику, поліпшення якості та збільшення доходів від кредитних операцій. Від ефективності управління кредитним портфелем залежить стабільність, репутація, конкурентоспроможність та фінансові результати діяльності банку (рис. 1.1).

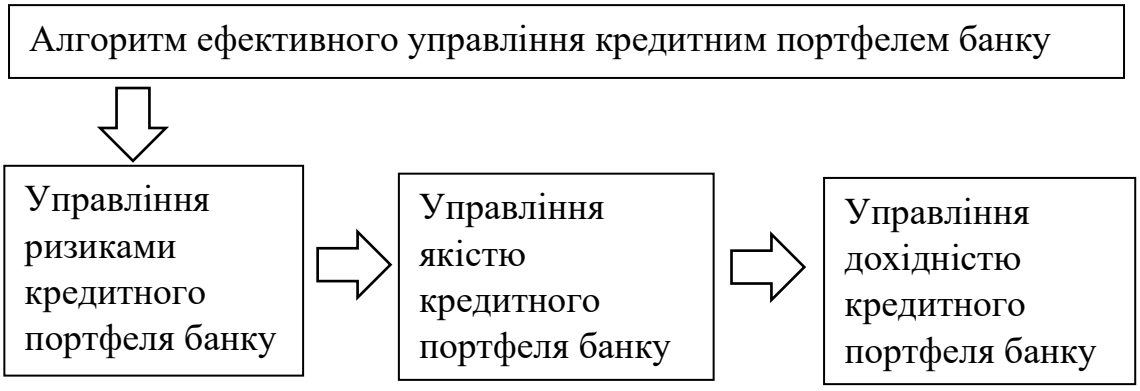

Рис. 1.1 – Алгоритм ефективного управління кредитним портфелем банку

Згідно з думкою Байкової О.В. та Марченко О.В., показники доходності кредитного портфеля (табл. 1.3) показують, як загальний дохід банку залежить від його кредитних операцій. Це допомагає визначити вартість кредитування та оцінити його прибутковість [7].

Таблиця 1.3 – Показники доходності кредитного портфеля

Показник	Формула для розрахунку
1	2
Коефіцієнт доходності кредитних операцій (Кд)	Процентний дохід / Кредитний портфель

Продовження табл. 1.3

1	2
Частка процентних доходів (Кпд)	Процентний дохід / Чистий прибуток
Маржа процентного прибутку (ЧМпр)	(Процентний дохід – Процентні витрати) / Активи

Показник ризику кредитного портфеля (табл. 1.4) надає інформацію про покриття кредитного портфеля власним капіталом, частку залучених коштів у його формуванні та рівень сформованих резервів за кредитними операціями, що характеризує якість кредитного портфеля.

Таблиця 1.4 – Показники ризику кредитного портфеля

Показник	Формула для розрахунку
Коефіцієнт покриття кредитного портфеля власним капіталом (Квк)	Власний капітал / Кредитний портфель
Коефіцієнт використання залучених коштів в кредитному портфелі (Кзк)	Власний капітал / Зобов’язання
Коефіцієнт якості кредитного портфеля (Кя)	Сформований резерв / Кредитний портфель
Коефіцієнт активності використання коштів клієнтів в кредитному портфелі (Ккк)	Кредитний портфель / Кошти клієнтів
Коефіцієнт кредитної активності (Ка)	Кредитний портфель / Активи

На розмір та структуру кредитного портфеля впливають:

- кредитна політика банку, яка визначає підходи до кредитування, включаючи умови кредитування, нормальний рівень ризику та пріоритетні галузі економіки;
- досвід і кваліфікація співробітників кредитного відділу, які визначають якість оцінки кредитних заявок, моніторингу позичальників та управління ризиками, а також впливають на загальну якість кредитного портфеля;
- обсяг та вартість кредитних ресурсів, доступних банку, що визначає розмір можливого кредитування та вартість кредиту для позичальника, яка впливає на привабливість кредитних продуктів банку;

- вимоги та обмеження, встановлені Національним Банком України, що регулюють діяльність банків шляхом формування резервів, капіталу, ліквідності та інших показників, які впливають на структуру та стабільність кредитного портфеля;
- рівень кредитного ризику, від якого залежить необхідність формування резервів для відшкодування можливих втрат, які можуть суттєво знизити прибутковість від банківських операцій.

За результатами класифікації кредитного портфеля визначається категорія кожної кредитної операції – «стандартна», «під контролем», «субстандартна», «сумнівна» чи «безнадійна» [4].

Стандартна заборгованість – це борг, строк погашення яких ще не настав. Він вважається не ризикованим, оскільки позичальник вчасно і в повному обсязі виконує свої зобов'язання. Такі зобов'язання позитивно впливають на кредитний портфель банку, оскільки знижують ризик і сприяють стабільності банківській діяльності.

Сумнівна заборгованість – це заборгованість, яка підлягає погашенню протягом 90 днів від дати погашення. Вона свідчить про виникнення можливих проблем з поверненням коштів. Сумнівна заборгованість збільшує кредитний ризик, змушуючи банк формувати резерви для покриття потенційних збитків.

Безнадійна заборгованість – це заборгованість, яка прострочена понад 90 днів. Така заборгованість означає, що вона малоймовірно буде повернута. Така заборгованість призводить до значних фінансових втрат і негативно впливає на кредитний портфель, оскільки для покриття коштів потрібні значні резерви.

Практика багатьох банків показує, що оптимальна структура за рівнем ризику кредитного портфеля виглядає так: «стандартні» кредити – 22% від загальної суми кредитного портфеля, кредити «під контролем» - 38%, «субстандартні» кредити – 30%, «сумнівні» кредити – 5%, «безнадійні» кредити – 5% [4].

Надання кредитів є найпоширенішою операцією банків. Кредитні операції до 2022 року охоплювали більше 50 % усіх загальних активів банку (табл. 1.5).

Таблиця 1.5 – Частка кредитного портфеля в активах банків України

Показник	2019	2020	2021	2022	2023
Активи, млн. грн.	1 494 460	1 822 814	2 053 928	2 353 592	2 942 806
Кредитний портфель, млн. грн.	1 033 539	963 664	1 065 347	1 036 129	1 024 852
Частка кредитного портфеля в активах, %	69,2%	52,9%	51,9%	44,0%	34,8%

За останні роки простежується динаміка до зменшення суми наданих кредитів через економічні кризи протягом п’яти років: з 2019 по 2021 рік динаміка наданих кредитів зменшувалась через пандемію COVID 19, а починаючи з 2022 року – через повномасштабне вторгнення росії в Україну.

Обсяги кредитного портфеля за останні 5 років змінювалися. адже 2018-2019 роки були періодом економічного відновлення, 2020-2021 роки – пандемія Covid-19, період локдауну, а 2022 року розпочалася повномасштабна війна.

Проте, вже у 2020 році у зв’язку з пандемією Covid-19 попит і бізнесу, і населення на кредити знижувався, не зважаючи на подальше їх здешевлення. Тому обсяг кредитного портфеля почав зменшуватися, а відповідно і його частка в активах (у 2021 році частка є меншою 50%). Внаслідок пандемії погіршилась платоспроможність позичальників, а, відповідно, незабезпечені споживчі кредити перетворилися на непрацюючі, тому перед банками постала необхідність формування резервів для покриття збитків від таких кредитів.

В сучасних умовах оцінка якості кредитного портфеля комерційного банку значною мірою залежить від точної оцінки ризиків, які банк бере на себе при здійсненні різних операцій. Замість того, щоб уникати ризиків взагалі, важливо передбачити їх і звести до мінімального рівня за допомогою різних методів управління ризиками. Основною метою якісної оцінки кредитного портфеля є мінімізація ризику неповернення кредитів, що може призвести до значних збитків і навіть банкрутства банку.

1.2. Фактори, які впливають на якість кредитного портфеля

Кредитний портфель є важливим елементом активів банківської діяльності, забезпечуючи його прибутковість, необхідну для функціонування банку. Якість кредитного портфеля залежить від його структури, яка формується відповідно до особливостей кредитної політики банку (табл. 1.6). Формування якісного кредитного портфеля вимагає врахування як зовнішніх, так і внутрішніх факторів, що впливають на його структуру та якісні характеристики.

Кредитна діяльність банку постійно регулюється органами державної влади, які встановлюють певні обмеження і нормативи щодо цієї діяльності [9, с. 70]. Якісно сформований кредитний портфель реалізує інтереси як власників (акціонерів), так і надає можливість банку виконувати зобов’язання щодо вкладників і кредиторів [9, с. 283]. Неякісно ж сформований кредитний портфель, навпаки, призводить до великої кількості негативних наслідків, які суттєво впливають як на діяльність самих банківських установ, так і на функціонування банківської системи взагалі. Так, неконтрольоване збільшення проблемних кредитів у портфелях банків призводить:

− до зменшення їхньої кредитної діяльності;

− зниження якості кредитного портфеля;

− втрати коштів за основним боргом і відсотками;

− витрат на управління проблемними кредитами;

− втрати репутації;

− втрати капіталу;

− збільшення резервування [10, с. 19—20].

Розуміння механізму та взаємодії кожного елемента кредитного процесу, банк може покращити якість кредитних портфелів шляхом коригування певних організаційних аспектів діяльності, що перебувають під їхнім контролем.

Таблиця 1.6 – Фактори впливу на якість кредитного портфеля банку [5]

Внутрішні	Зовнішні
- Забезпеченість ресурсною базою банку - Структура кредитного портфеля банку, надмірна його концентрація або диверсифікація - Наявність ефективної системи управління кредитним ризиком - Раціональність кредитної політики - Професійний рівень працівників банку - Ступінь упровадження інформаційних банківських технологій, продуктів, послуг	- Стан розвитку економіки - Грошово-кредитна політика - Нормативно-правове забезпечення кредитного процесу банків - Платоспроможність населення - Конкуренція на ринку банківських послуг - Кон'юнктура попиту на кредитні ресурси та їхня пропозиція на ринку - Кредитоспроможність позичальників - Рівень тінізації економіки

Одним із головних внутрішніх факторів є забезпеченість ресурсною базою банку. Ресурсна база визначає здатність банку видавати нові кредити та підтримувати достатню ліквідність. На якість кредитного портфеля впливає його структура, особливо надмірна диверсифікація або концентрація. Збільшення концентрації ризиків у певних галузях може підвищити чутливість банку до певних економічних змін, тоді як надмірна диверсифікація ускладнює управління портфелем.

Професійний рівень працівників кредитного відділу – це ще один фактор, який впливає на якість кредитного портфеля. Кваліфіковані фахівці здатні ретельно проаналізувати кредитоспроможність позичальника, що допомагає уникнути кредитування ненадійних клієнтів. Використання новітніх інформаційних банківських технологій, продуктів і послуг дозволяє автоматизувати процес управління кредитним портфелем та підвищити його ефективність, що, в свою чергу, призводить до зменшення ризиків.

Зовнішні фактори, що впливають на кредитний портфель, не залежать від самого банку, але їх необхідно враховувати. Банк може бути успішним лише тоді, коли він працює як відкрита система, здатна адекватно реагувати на зміни у зовнішньому середовищі.

Економічний стан країни та умови економічного розвитку впливають на загальну платоспроможність фізичних та юридичних осіб, що безпосередньо

впливає на якість кредитних портфелів. В умовах економічного зростання позичальники з більшою ймовірністю своєчасно погашають кредити, що зменшує рівень дефолту. До цього відноситься і платоспроможність населення, бо чим вищий рівень доходів населення, тим нижча ймовірність неповернення кредитів. Зазвичай банки лише поверхнево аналізують фінансовий стан своїх позичальників. Тому українським банкам варто звернути увагу на досвід іноземних банківських установ.

Забезпечення належного рівня ефективності кредитування банку здійснюється у вісім етапів, які включають низку аналітичних процесів з метою формування оптимальної структури, виявлення можливих ризиків та невідповідностей, які виникають або можуть виникнути під час діяльності та вимагають термінового вирішення [6]. Опишемо кожен етап кредитної діяльності:

1. Вивчення попереднього періоду кредитування банку та оцінити зміни в обсягах, структурі та ефективності діяльності. На цьому етапі аналізуються попередні дані і порівнюються фактичні та очікувані результати перед впровадженням нововведень.

2. Вивчення зовнішнього кредитного середовища та прогнозування його розвитку з метою оцінки впливу державного регулювання на економічну ситуацію в країні.

3. Оцінка внутрішніх ресурсів банку та потенціалу їх розвитку (наприклад, статутного капіталу та можливості його збільшення, рівня впровадження інноваційних технологій в кредитному менеджменті, ефективності існуючих структур та методів кредитного менеджменту)

4. Визначення стратегічних цілей кредитної діяльності. Вони повинні узгоджуватися із загальними стратегічними цілями банку, мати альтернативні варіанти та визначати основний напрямок кредитної стратегії.

5. Обґрунтування типу кредитної політики як складової частини кредитної діяльності банку з урахуванням рівня ризику, пов’язаного з цими операціями.

6. Розробка найважливіших параметрів організації кредитного процесу та визначення відповідальності кредитних менеджерів на кожному рівні. На цьому етапі важливо встановити алгоритм прийняття управлінських рішень щодо кредитування шляхом визначення конкретних вимог.

7. Створення механізмів контролю за процесом фінансування, включаючи розробку системи заходів, які будуть реалізовуватися протягом певного періоду часу.

8. Проведення загальної оцінки кредитної діяльності банку, включаючи збалансованість цілей за кожним напрямом, допустимість рівня ризику, економічну ефективність кредитної діяльності та їх оцінку.

Кредитний ризик відіграє у структурі кредитного портфеля переважне значення, тому у процесі кредитної діяльності банки намагаються виявити можливі ризики та сформувати портфель з мінімальними втратами у майбутньому [6].

У табл. 1.7 наведені фактори, що впливають на формування кредитного ризику.

Таблиця 1.7 – Чинники впливу на кредитний ризик

Види кредитного ризику	Внутрішні фактори кредитного ризику	Зовнішні фактори кредитного ризику
Ризик індивідуального позичальника	Помилки персоналу, пов’язані з відхиленнями від посадових інструкцій під час виконання своїх зобов’язань і кредитних операцій	Відмова позичальника виконувати зобов’язання за кредитом внаслідок несумлінності або відсутності такої можливості
Ризик портфеля	Методологічні помилки, які можуть бути в посадових інструкціях	Досягнуте значення показника ефективності кредитного портфеля нижче запланованого рівня через невиконання позичальниками взятих зобов’язань

Наразі, кредитні ризики, які виникають залежно від зовнішніх і внутрішніх факторів, є серйозною проблемою для банків під час формування кредитного портфеля (табл. 1.8). Важливо зазначити, що кредитний ризик може змінюватися

під впливом макроекономічних факторів, таких як економічні кризи, законодавчі зміни, коливання валютних курсів та процентних ставок. Ці зовнішні фактори можуть значно ускладнити управління кредитним ризиком, оскільки вони часто є непередбачуваними і можуть мати значний вплив на здатність позичальника виконувати свої фінансові зобов'язання.

Таблиця 1.8 – Класифікація факторів кредитних ризиків банків

Внутрішнє середовище	Зовнішнє середовище
1. Неповнота чи недостовірна інформація про позичальника 2. Недостатньо продумана і розроблена кредитна політика банку 3. Рівень концентрації кредитного портфеля 4. Рівень диверсифікації кредитного портфеля 5. Неефективні методи оцінки і контролю кредитних ризиків 6. Низький рівень кваліфікації персоналу банку	1. Обмеження в умовах пандемії 2. Рівень захисту економічних інтересів банківської системи 3. Чинна податкова система і рівень оподаткування 4. Нормативно-законодавче регулювання кредитного портфеля банку 5. Економічно-політичне становище в країні 6. Розвиток ринку банківських послуг і конкуренція між банками 7. Попит і пропозиція фінансових ресурсів на ринку 8. Природно-кліматичні умови

Кредитний ризик впливає на репутацію банку та його відносини з клієнтами і партнерами. Високий рівень кредитів знижує довіру інвесторів, вкладників та інших зацікавлених сторін, що ускладнює залучення нових ресурсів та розширення операцій. Зниження репутації може мати довгострокові наслідки, які негативно впливають на конкурентоспроможність банківської діяльності.

Управління кредитним ризиком вимагає від банків значних ресурсів і зусиль. Сюди входить ретельний аналіз кредитоспроможності позичальників, розробка ефективних процедур оцінки ризиків, створення відповідних резервів, диверсифікація кредитних портфелів та застосування методів зниження ризиків, таких як використання застави та гарантії. Ці заходи потребують великих витрат, як наслідок – зниження прибутковості банківської діяльності.

На сьогодні в банківській практиці виділяють чотири схеми погашення проблемної та простроченої заборгованості [8]:

1. Погашення боргу позичальника одним платежем без додаткового кредитування та передання боргу третій особі за допомогою дебіторської заборгованості інших осіб перед позичальником банку.

2. Погашення простроченого боргу позичальника за рахунок прибутку від продажу товарів кредитоспроможній третій особі, яка в свою чергу отримує кредит від банку.

3. Прострочена кредитна заборгованість конвертується в термінову позику або дебіторську заборгованість шляхом переведення її на третю особу, діяльність якої контролюється банком. Третя особа отримує право використовувати майно боржника для отримання коштів, достатніх для погашення боргу.

Надання банком позики третій особі під наглядом банку з метою фінансування позичальника для завершення виробничого циклу. Це дозволяє використовувати гроші, отримані від продажу товарів, для погашення заборгованості позичальника та повернення кредиту, наданого третій особі.

1.3. Методичні підходи до оцінки якості кредитного портфеля

У міжнародній практиці кредитний ризик відноситься до можливості зменшення прибутку банку або втрати власних коштів через неплатоспроможність позичальника повернути кредит. Зарубіжні банки використовують спеціалізовані методи оцінки кредитного ризику, що є сукупністю оціночних показників для визначення кредитоспроможності позичальника. Ці методи характеризуються своєю складністю та врахуванням усіх аспектів кредитного ризику.

Методи оцінки якості кредитного портфеля банківської діяльності наведені на рис. 1.2. Вони базуються на показниках фінансової та статистичної

звітності банків, експертних оцінках, використанні економіко-математичних методів та сучасних програмних комплексів [5].

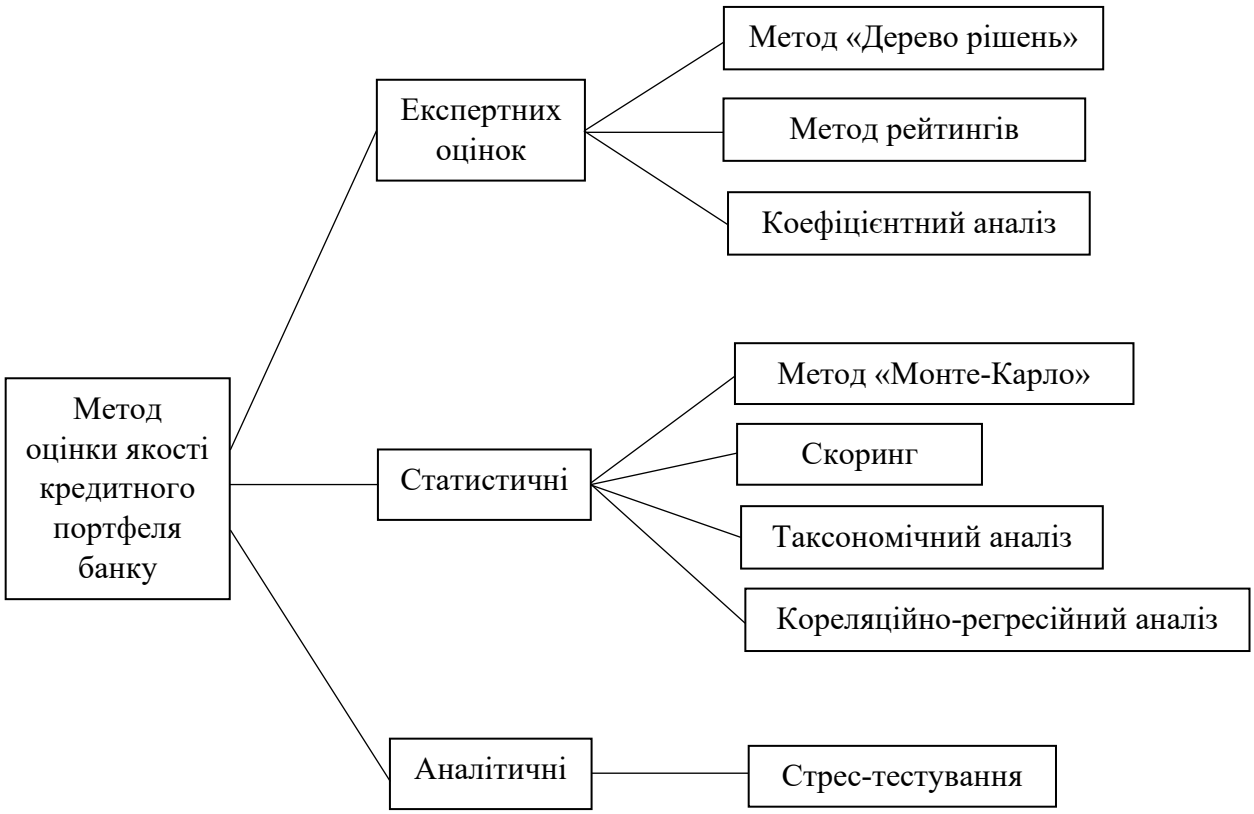

Рис. 1.2 – Методи оцінки якості кредитного портфеля банку

Метод експертних оцінок ґрунтується на аналізі експертних висновків і передбачає підготовку узагальненого експертного висновку [12]. Метод охоплює рейтингову оцінку кредитоспроможності клієнтів банку, дотримання економічних нормативів банківської системи, розрахунок ризику кредитного портфеля комерційного банку, визначення розміру резервів, необхідних для покриття можливих втрат від кредитного ризику, та класифікацію кредитів за рівнем ризику. Основна складність у застосуванні методу при оцінці кредитного ризику всього портфеля банку виникає при порівнянні розрахованих показників з нормативними значеннями. Це пов'язано з тим, що частина розрахованих показників відповідає нормативним значенням, а частина – ні. У таких випадках необхідно визначити узагальнені показники ризику.

Різновидом методу експертних оцінок є рейтинговий метод. Банк використовує певну методологію для розрахунку рейтингу з метою визначення

кредитоспроможності позичальника. У міжнародній практиці основними методами рейтингової оцінки якості кредитного портфеля є номерна та бальна система. Номерна система визначає обмежений перелік показників для кожної групи ризику, що дозволяє класифікувати кожен елемент кредитного портфеля. Вона ґрунтується на експертних оцінках, і її основний недолік полягає в тому, що її важко оцінити кількісно. Різноманітність і протилежність експертних оцінок ускладнює забезпечення єдиного підходу до класифікації елементів кредитного портфеля.

Бальна система, яка широко використовуються в міжнародній практиці, зводиться до єдиного числового значення [12], а її визначення регламентоване. Враховуючи всі переваги та недоліки номерної та бальної системи, доцільним є поєднання обох систем з метою створення більш досконалої та точної системи оцінки якості кредитного портфеля.

Метод «Дерево рішень» базується на створенні моделі прийняття рішень у вигляді дерева, де кожен вузол представляє конкретне рішення, а кожна гілка – можливий результат цього рішення. Цей метод особливо корисний, коли рішення, прийняте в даний момент, сильно залежить від попередніх рішень і впливає на подальший розвиток подій. Переваги дерев рішень полягають у наступному:

- швидке навчання;
- генерація правил у сферах, де знання важко формалізувати;
- зрозуміла модель класифікації;
- висока точність прогнозування. [11]

Коефіцієнтний аналіз є важливим елементом фінансового аналізу на початкових етапах обробки даних про об'єкт оцінки. Його зручність пов'язана з доступністю необхідної вихідної інформації та високою інформативністю, яку забезпечують значення коефіцієнтів. Огляд зарубіжної та української економічної літератури і практики показує, що коефіцієнти для оцінки якості кредитних портфелів не мають чіткого визначення. Кожен обирає показники на

основі власного професійного судження та інтуїції, без будь-якого суттєвого обґрунтування.

Статистичні методи – це інструменти для аналізу даних і формування висновків на основі математичних принципів розрахунку дисперсії, варіації, стандартного відхилення, коефіцієнта варіації та асиметрії.

Метод «Монте-Карло» – це статистичний підхід, що використовується для моделювання різноманітних сценаріїв і прогнозування фінансових результатів на основі випадкових чисел і статистичних моделей. Метод полягає в тому, щоб створити велику кількість випадкових сценаріїв розвитку подій, що дозволяє розглянути можливі результати. Це досягається за допомогою кількох симуляцій, кожна з яких враховує випадкові зміни вхідних параметрів, які представляють різні фактори ризику та невизначеності.

Перевага методу Монте-Карло полягає в тому, що він дозволяє аналізувати та оцінювати різноманітні сценарії виконання кредитної політики [12]. Він дозволяє враховувати як позитивні, так і негативні сценарії, оцінюючи ймовірність кожного з них і вплив, який вони можуть мати на фінансові результати. Цей метод допомагає банкам краще розуміти можливі наслідки їхніх рішень і стратегій, зокрема щодо кредитного менеджменту.

Скоринг — це спосіб кількісної оцінки кредитоспроможності клієнта на основі аналізу попередніх даних. Основою скорингу є аналіз кредитної історії клієнта, що дозволяє його класифікувати за категоріями залежно від того, наскільки добре клієнт погасив свою заборгованість. Починається процес скорингу зі збору та аналізу даних про фінансову поведінку клієнта. Ці дані включають попередні кредити клієнта, своєчасність погашення кредиту, поточну заборгованість та інші фінансові зобов’язання. Скоринг підвищує точність прогнозування поведінки клієнтів щодо погашення заборгованості та знижує ризики, пов’язані з наданням кредитів, що дозволяє банкам приймати більш зважені рішення щодо надання кредитів, зменшуючи ймовірність неповернення коштів, що робить його важливим.

Таксономічний аналіз є ефективним методом вирішення проблеми впорядкування багатовимірних об'єктів за деяким нормативним вектором. Він використовується для порівняння об'єктів з великою кількістю характеристик, які ускладнюють аналіз. Оскільки в аналізі кредитної діяльності банку використовується багато коефіцієнтів та критеріїв, виникає потреба в інтегрованому показнику, який би враховував усі аспекти цієї діяльності.

Кореляційно-регресійний аналіз — це метод, який дозволяє кількісно оцінювати зв’язки між статистичними ознаками, які описують суспільно-економічні явища та процеси, зокрема стан кредитного портфеля банку. У економіці рідко зустрічаються чіткі функціональні залежності, частіше вони є статистичними залежностями. Кореляційна залежність — це тип залежності, коли змінюється середнє значення двох величин одночасно. Кореляційний аналіз існує тому, що він дозволяє кількісно виміряти та оцінити, як різні фактори взаємодіють один з одним.

Для оцінки потенційних фінансових втрат, пов’язаних з ризиками, банк використовує аналітичний метод. Стрес-тестування оцінює чутливість портфеля банку до значних змін макроекономічних показників або потенційних виняткових подій [13]. У разі виникнення певних шоків або кризових ситуацій він оцінює потенційні впливи на фінансове становище банку. Основна мета цієї стратегії полягає в тому, щоб передбачити потенційні збитки в стресових ситуаціях.

Сьогодні існують різні підходи до проведення стрес-тестування. Сценарний аналіз, який базується на реальних або гіпотетичних подіях, є одним із найпоширеніших методів. Також проводиться аналіз чутливості активного портфеля банку до зміни факторів ризику. Це дозволяє розрахувати максимальні можливі збитки.

Для ефективного управління кредитним портфелем банківської діяльності можна використовувати такі методи, як активне розширення кредитування фізичних осіб, зміцнення фінансової стійкості кредитів за рахунок збільшення внутрішніх ресурсів, що фінансують портфель та підвищення рівня захисту

банку від втрат кредитів за допомогою зовнішніх гарантій, застави майна, поручительства та інших заходів безпеки.

Висновки до розділу 1

Кредитний портфель – це сукупність усіх кредитів, наданих банком з метою отримання доходу. Кредитний портфель вимірюється балансовою вартістю всіх кредитів банку, включаючи прострочені, пролонговані та сумнівні кредити. У структурі балансу банку кредитний портфель розглядається як складова активів банку, що характеризується прибутковістю та відповідним рівнем ризику.

Кредитний портфель становить основну частину активів банку і повинен забезпечувати прибутковість, необхідну для функціонування банку. Ефективне управління кредитним портфелем призводить до зниження кредитного ризику, поліпшення якості та збільшення доходів від кредитних операцій. Від ефективності управління кредитним портфелем залежать стабільність, репутація, конкурентоспроможність та фінансові показники банку.

Оскільки кредитний ризик відіграє важливу роль у структурі кредитного портфеля, банки намагаються ідентифікувати можливі ризики та сформувати такий портфель, який би мінімізував майбутні втрати в процесі кредитної діяльності.

Наразі кредитний ризик, що виникає під впливом зовнішніх та внутрішніх факторів, є серйозною проблемою для банків у процесі формування кредитного портфеля. Важливо зазначити, що кредитний ризик може змінюватися під впливом макроекономічних факторів, таких як економічні кризи, зміни в законодавстві та коливання валютних і процентних ставок. Ці зовнішні фактори можуть значно ускладнити управління кредитним ризиком, оскільки вони часто є непередбачуваними і можуть мати значний вплив на здатність позичальника виконувати свої фінансові зобов'язання.

РОЗДІЛ 2
АНАЛІЗ ЯКОСТІ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК»

2.1. Загальна характеристика банку та визначення його місця в банківській системі України

АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» є частиною міжнародної банківської групи Credit Agricole, яка є однією з найбільших і найвпливовіших фінансових груп у світі. Заснована у Франції, Credit Agricole має більш ніж столітню історію і міцні позиції на ринку завдяки своїм інноваційним підходам, стабільності та високій якості обслуговування клієнтів.

АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» в Україні є дочірнім банком групи і працює на ринку вже багато років, здобувши репутацію надійного та професійного фінансового партнера. Банк пропонує широкий спектр банківських послуг, які включають кредитування, депозити, розрахунково-касове обслуговування, інвестиційні та страхові продукти, а також послуги приватного банкінгу. Завдяки інтеграції у міжнародну групу, АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» в Україні має доступ до передових фінансових технологій та експертних знань, що дозволяє банку пропонувати своїм клієнтам високоякісні та інноваційні рішення.

Основними клієнтами банку є як фізичні особи, так і корпоративні клієнти, включаючи великі підприємства та представників малого та середнього бізнесу. Банк активно підтримує агропромисловий сектор, що відображається у спеціальних кредитних програмах для аграріїв, які розроблені з урахуванням сезонності та специфіки аграрного бізнесу.

Банк відомий своєю соціальною відповідальністю та активною участю в соціальних проектах. Він підтримує ініціативи, спрямовані на розвиток місцевих громад, освіту, культуру та екологію. Це демонструє прихильність банку до сталого розвитку та підтримки суспільства.

АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» також відзначається високими стандартами обслуговування клієнтів. Банк постійно працює над покращенням своїх послуг, впроваджуючи сучасні технології для зручності та безпеки клієнтів. Онлайн-банкінг, мобільні додатки та інші цифрові рішення роблять взаємодію з банком легкою та зручною, що відповідає сучасним вимогам ринку.

АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» пропонує широкий спектр кредитних послуг для фізичних та юридичних осіб, які задовольняють різноманітні фінансові потреби клієнтів.

Для фізичних осіб банк пропонує різні види споживчих кредитів, які дозволяють фінансувати особисті потреби, такі як придбання товарів, ремонт будинку, подорожі тощо. Кредити надаються на вигідних умовах з гнучкими термінами погашення і зручними способами оплати. Крім того, банк пропонує автокредити на покупку нових і вживаних автомобілів з вигідними процентними ставками і швидким розглядом заявки.

Кредити на нерухомість є однією з послуг Креді Агріколь для фізичних осіб. Іпотека дозволяє придбати житло з хорошими умовами фінансування: середня процентна ставка (13,47% річних для клієнтів, які отримують заробітну плату або дохід від підприємницької діяльності на поточний або картковий рахунок «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК», 14,47% річних для загального переліку клієнтів), тривалий термін погашення (до 20 років включно) і можливістю дострокового погашення без штрафних санкцій. Проте, наразі, оформлення кредиту на житло в АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» призупинено [14].

Для юридичних осіб АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» пропонує широкий спектр кредитних продуктів, спрямованих на підтримку бізнесу та розвиток підприємницької активності. Короткострокові кредити для поповнення оборотних коштів допомагають компаніям покривати поточні витрати, такі як закупівля сировини, виплата заробітної плати та інші операційні витрати. Ці кредити надаються на гнучких умовах, які дозволяють компаніям ефективно управляти своїми фінансовими потоками.

Середньострокові і довгострокові кредити для інвестиційних проектів допомагають компаніям фінансувати розширення виробництва, модернізацію обладнання, будівництво нового обладнання та інші капітальні вкладення.

АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» надає вигідні умови фінансування, включаючи прийнятні процентні ставки і тривалі терміни погашення, що дозволяє компаніям реалізовувати довгострокові стратегії розвитку.

Банк приділяє особливу увагу агропромисловому сектору та надає спеціалізовані кредити фермерам. Ці кредити враховують сезонний характер агробізнесу та надають вигідні умови фінансування для придбання насіння, добрив, техніки та інших необхідних ресурсів для сільськогосподарської діяльності. Кредити для фермерів можуть бути короткостроковими для покриття поточних потреб або довгостроковими для інвестування в розширення і модернізацію фермерських господарств.

Креді Агріколь також пропонує овердрафти та кредитні лінії для бізнесу, які забезпечують гнучкий доступ до додаткових коштів у разі необхідності. Це дозволяє компаніям швидко реагувати на фінансові проблеми і підтримувати ліквідність на потрібному рівні.

Банк активно працює над розробкою індивідуальних кредитних рішень, що відповідають конкретним потребам своїх клієнтів. Професійні консультанти банку допомагають клієнтам вибрати найбільш вигідний кредитний продукт, розробити оптимальний графік погашення і забезпечити максимальну вигоду від співпраці з банком.

2.2. Аналіз кредитного портфеля АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК»

АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ» є одним із провідних банків в Україні, який пропонує широкий спектр кредитних послуг, розроблених для задоволення потреб різних типів клієнтів.

Аналіз кредитного портфеля дозволяє оцінити міцність і ефективність кредитної політики цього банку. Для того, щоб краще зрозуміти структуру

кредитного портфеля, важливо врахувати різноманітність економічних операцій, які фінансує банк. Структура кредитного портфеля за видами економічної діяльності показує, як кредитні ресурси розподілені між різними секторами економіки, такими як промисловість, торгівля, будівництво, сільське господарство та інше. Цей розподіл дозволяє визначити, які галузі економіки отримують найбільшу допомогу від банків і які є найбільш ризикованими з точки зору кредитування.

Проведемо аналіз структури кредитного портфеля АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» для того, щоб визначити, наскільки ефективно банк розподіляє свої ресурси між різними видами бізнесу.

Таблиця 2.1 – Структура кредитного портфеля АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» за 2020-2023 рр., тис. грн.

Вид економічної діяльності	2020 рік		2021 рік		2022 рік		2023 рік	
	Сума	%	Сума	%	Сума	%	Сума	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Сільське господарство, мисливство, лісове господарство	8 045 719	27,45	9 867 393	27,79	11 219 431	33,26	9 566 995	33,83
Оптова та роздрібна торгівля	11 309 675	38,59	11 206 508	31,56	7 562 166	22,42	7 354 091	26,01
Переробна промисловість	3 964 654	13,53	5 238 399	14,75	5 206 266	15,43	3 068 647	10,85
Фізичні особи	4 959 551	16,92	6 058 543	17,06	4 428 792	13,13	3 988 766	14,11
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	632 216	2,16	1 038 976	2,93	1 781 912	5,28	1 214 410	4,29
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	-	-	-	-	1 427 778	4,23	1 273 198	4,50
Операції з нерухомим майном	80 739	0,28	-	-	1 060 220	3,14	872 819	3,09

Продовження табл. 2.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	-	-	169 039	0,48	278 719	0,83	258 558	0,91
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	147 938	0,50	233 578	0,66	235 141	0,70	178 896	0,63
Фінансова та страхова діяльність	-	-	-	-	162 358	0,48	170 015	0,60
Інформація та комунікації	116 208	0,40	1 616 641	4,55	149 180	0,44	-	-
Професійна, наукова та технічна діяльність	14 669	0,05	14 351	0,04	117 527	0,35	278 852	0,99
Будівництво	29 575	0,10	44 500	0,13	87 229	0,26	40 793	0,14
Інше	5 809	0,02	6 581	0,02	14 193	0,04	10 897	0,04
Надання інших видів послуг	-	-	14 825	0,04	-	-	-	-
Усього	5 986 707	20,43	9 366 077	26,38	10 021 774	29,71	8 545 770	30,22

З даних табл. 2.1 можна визначити, що у 2021 році найбільшу частку кредитного портфеля займала оптова та роздрібна торгівля, що складала 31,56% від загального обсягу кредитів. Починаючи з 2022 року цей показник почав знижуватись до 22,42%, і в 2023 році склала 26,01%. Таке зниження стало результатом економічних труднощів, що призвело до зниження попиту на придбання кредитів на оптову та роздрібну торгівлю.

Сільське господарство, мисливство та лісове господарство також мають велику частку в кредитуванні. У 2021 році цей показник становив 27,79% від усього обсягу кредитів, у 2022-2023 роках він зріс до 33,26% та 33,83% відповідно. Це свідчить про збільшення інтересу банку до фінансування аграрного сектору через зростання його ролі в економіці та стабільності в цій галузі.

Переробна промисловість також змінилася: у 2021 році цей сектор займав 14,75% кредитного портфеля, його частка трохи зросла до 15,43% у 2022 році, але різко зменшилась до 10,85% у 2023 році, що може бути результатом зменшення інвестицій у переробну промисловість.

За даними таблиці 2.1 був створений графік (рис.2.1) який детально демонструє структуру кредитного портфеля АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» за 2023 рік.

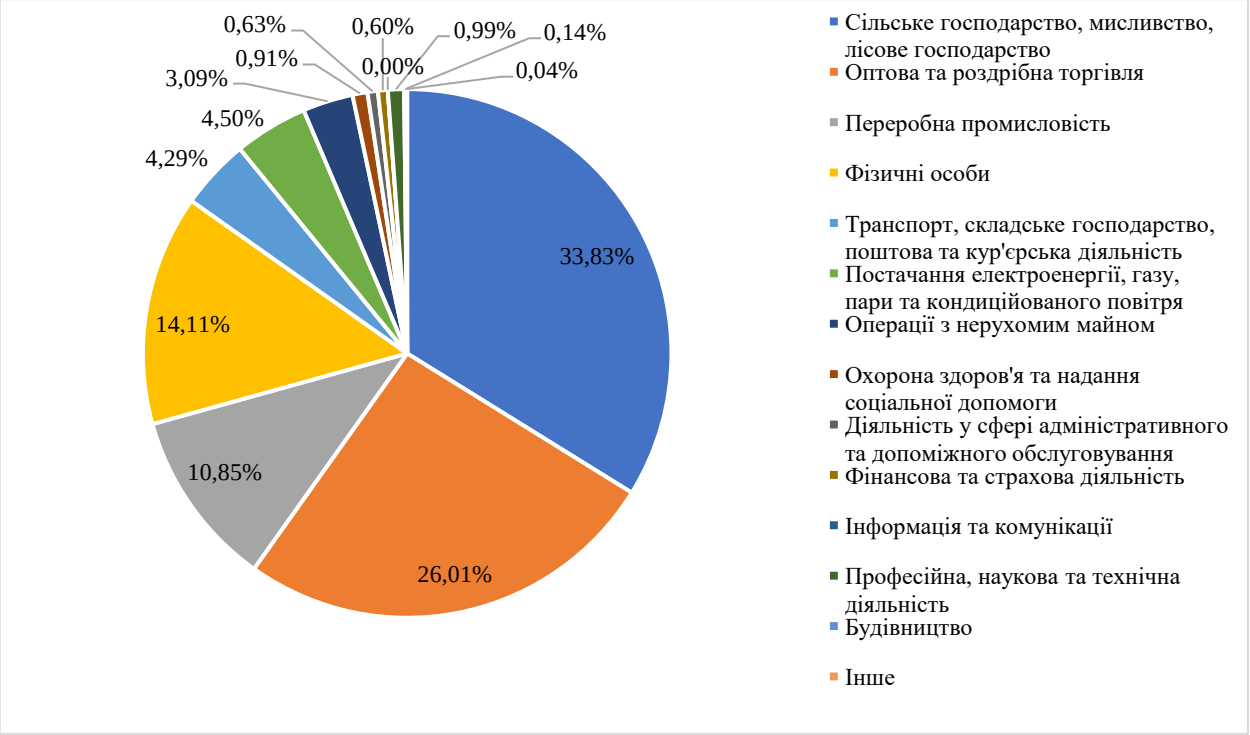

Рис. 2.1 – Структура кредитного портфеля АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» за 2023 рік

У структурі кредитного портфеля банку АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» домінуючим є сільське господарство, мисливство та лісове господарство через те, що аграрний бізнес має значний потенціал для зростання та інновацій, що робить його досить привабливим для банківського кредитування.

Роздрібна та оптова торгівля є другим за величиною підрозділом кредитного портфеля банку. Оскільки торгівля є життєво важливою для економіки країни, забезпечуючи обіг товарів і послуг, цей сектор також займає значну частку. Необхідність фінансування оборотного капіталу, створення

інфраструктури та продовження поточної діяльності підприємств сприяють попиту на кредити в цій галузі.

Низький рівень кредитування таких секторів, як охорона здоров'я та надання соціальної допомоги, фінансова та страхова діяльність, будівництво, інформація та комунікації та інше, банком АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» може бути зумовлений високим рівнем ризику. Наприклад, будівництво вимагає великий обсяг капітальних вкладень та довгостроковий характер проекту, що може створити додаткове фінансове навантаження на банк, який перешкоджатиме активному кредитуванню в цьому сегменті.

Банк надає широкий спектр кредитів різним особам і організаціям, у різних валютах і з різними умовами. Аналізуючи структуру кредитного портфеля, ми можемо зрозуміти, скільки займають іпотечні, споживчі та бізнес-кредити, і як це впливає на загальний ризиковий профіль банку.

У табл. 2.2 було проведено аналіз структури кредитного портфеля АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» за 2020-2023 роки. За даними таблиці можна побачити, що надання кредитів фізичним та юридичним особам з 2020 по 2021 рік збільшується, проте, починаючи з 2022 року надання кредитів значно зменшилось. На падіння надання кредитів дуже сильно вплинула економічна та політична ситуація в країні. За рахунок виїзду людей за кордон та закриття підприємств з початку повномасштабного вторгнення росії на Україну, попит на надання кредитів фізичним на юридичним особам дуже зменшилось.

Таблиця 2.2 – Аналіз кредитної якості кредитів та авансів клієнтам

Показник	2020	2021	2022	2023 (за III квартали)	Відхилення, %	
					2020-2021	2021-2022
1	2	3	4	5	6	7
Кредити юридичним особам	21 953 215	29 539 281	29 302 119	24 288 170	34,56	-0,80
Іпотечні кредити фізичним особам	93 190	141 548	122 127	106 263	51,89	-13,72

Продовження табл. 2.2

1	2	3	4	5	6	7
Споживчі кредити, що надані фізичним особам	4 626 795	5 828 505	4 306 666	3 882 504	25,97	-26,11
Усього кредитів за мінусом резервів	25 912 560	33 796 740	27 458 170	20 079 912	30,43	-18,75

На рис. 2.2 зображена динаміка кредитної якості активів та авансів клієнтам за 2020-2023 роки.

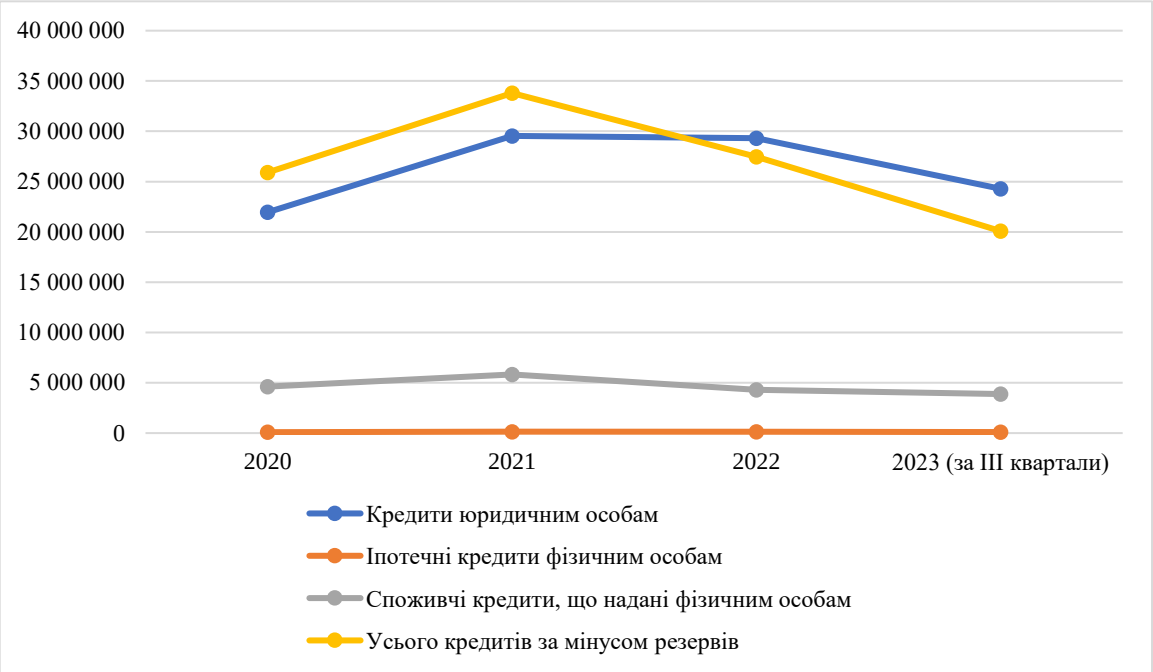

Рис. 2.2 – Динаміка кредитної якості активів та авансів клієнтам за 2020-2023 рр.

За даним графіком (рис. 2.2) можемо побачити, що у період з 2020 по 2021 рік обсяги кредитування як юридичних, так і фізичних осіб в цілому збільшилися. Зокрема, стійко зростало кредитування юридичних осіб. Іпотечні кредити фізичним особам також продемонстрували зростання, але їх обсяг значно нижче в порівнянні з іншими видами кредитів. Споживчі кредити, що надаються фізичним особам, залишаються на стабільному рівні протягом усього аналізованого періоду і не мають значних коливань.

Проте, в 2022-2023 році обсяг кредитування починає знижуватися. Найбільш значний спад спостерігається в сегменті кредитування юридичних осіб. У той же час залишок кредитів за вирахуванням резервів також знизився, що свідчить про зниження кредитної активності банку в цілому.

Розглянемо аналіз розподілу кредитів між фізичними та юридичними особами (табл. 2.3), який дозволить зрозуміти структуру та динаміку кредитного портфеля банку. Цей аналіз включає в себе обсяг пропонованих кредитів, оцінку їх якості та зможемо виявити рівень потенційних ризиків, пов'язаних з кредитуванням клієнтів різних категорій.

Фізичні особи отримують кредити в основному на споживчі потреби, такі як гроші на навчання, нерухомість, автомобілі та інші особисті потреби. Юридичні особи звертаються за кредитами для фінансування бізнес-діяльності, розвитку бізнесу, поповнення оборотних коштів, інвестицій в основний капітал та інших потреб компанії. Таким чином, кредити фізичним особам видаються в більшій кількості, хоча і в меншому обсязі, а кредити юридичним особам – в більшому обсязі, але в меншій кількості.

Аналіз якості кредиту клієнта та авансів базується на розподілі за трьома стадіями. Кредити з низьким кредитним ризиком, які не мають ознак значного збільшення кредитного ризику після початкового визнання, відносяться до першої стадії. Кредити, які не мають ознак дефолту, але значно збільшили кредитний ризик з моменту їх початкового визнання, відповідають другій стадії. Кредити, які сприймаються як дефолтні або мають об'єктивні ознаки зниження вартості, включаються у третю стадію.

Аналіз стадій дозволяє банкам більш точно оцінювати кредитний ризик і правильно підготуватися до втрат. Зокрема, кредити на стадії 1 вважаються найменш ризикованими, оскільки позичальники мають стабільне фінансове становище та виконують свої зобов'язання вчасно. Кредити, на стадії 2 передбачають, що у позичальника виникнуть певні проблеми, які можуть призвести до дефолту. Буде надано максимальний резерв кредитам третьої стадії,

оскільки вони вже перебувають у стані дефолту або, швидше за все, будуть у стані дефолту.

Таблиця 2.3 – Аналіз розподілу кредитів між фізичними та юридичними особами за 2020-2023 рр.

Рік	Показник	Фізичні особи			Юридичні особи		
		Стадія 1	Стадія 2	Стадія 3	Стадія 1	Стадія 2	Стадія 3
2020 рік	Сума кредитної заборгованості	5 572 749	189 626	180 035	32 937 957	2 171 710	347 252
	Резерви	132 442	36 539	155 248	1 012 463	279 388	347 251
2021 рік	Сума кредитної заборгованості	5 493 563	192 450	182 647	29 289 861	4 311 050	420 595
	Резерви	130 933	36 982	159 711	1 005 342	591 054	420 594
2022 рік	Сума кредитної заборгованості	2 411 313	353 587	1 663 892	17 422 163	8 892 868	2 987 089
	Резерви	24 549	47 779	1 303 481	964 609	1 200 254	2 732 069
2023 рік	Сума кредитної заборгованості	2 675 820	319 430	778 395	11 722 695	9 362 746	3 203 750
	Резерви	82 296	96 421	739 701	637 521	2 940 295	2 844 364

Сума заборгованості за кредитами на стадії 1 для фізичних осіб значно знизилася з 5 572 749 тис. грн. у 2020 році до 2 675 820 тис. грн. у 2023 році. Це може бути результатом посилення кредитної політики банку, а також зниження попиту на кредити за рахунок впливу економічних обставин, які призвели до більш обережного кредитування. Натомість, сума заборгованості за кредитами на другій стадії збільшується. Збільшення заборгованості на стадії 3 у 2022 році склало 1 663 892 тис. грн., що свідчить про значне погіршення фінансового становища деяких позичальників, яке було викликано економічною нестабільністю та іншими зовнішніми факторами. Тим не менш, у 2023 році цей борг скоротився до 778 395 тис. грн., що вказує на поліпшення ситуації.

Динаміка для юридичних осіб дещо інша. Сума заборгованості за кредитами на першій стадії значно зменшились. Причиною цього зменшення

може бути зниження потреби в кредитах між підприємствами. Однак, сума заборгованості за кредитами на другій стадії значно зросла, досягнувши 8 892 868 тис. грн. у 2022 році, що свідчить про більший ризик для корпоративних клієнтів. Це може бути результатом економічної кризи, яка завадила компаніям виконувати свої зобов'язання вчасно. На третьому етапі сума заборгованості також значно зросла, що свідчить про погіршення фінансового становища деяких корпоративних позичальників.

Резерви на можливі втрати по кредитах для фізичних та юридичних осіб також цікаво змінюються. У 2022 році резерв фізичних осіб значно зріс на третій стадії, підтверджуючи високу частку непрацюючих кредитів. Резерви скоротилися у 2023 році, що призвели до покращення ситуації та списання деяких безнадійних кредитів. Для юридичних осіб резерви також зросли в 2023 році, досягнувши максимуму на другому та третьому стадіях, що свідчить про високий рівень ризику та дефолтних кредитів серед корпоративних клієнтів.

На продуктивність банку та якість його кредитного портфеля безпосередньо впливає кредитний ризик. Невиконання позичальником фінансових зобов'язань збільшує ризик отримання кредиту. Це може статися з багатьох причин, наприклад, фінансові проблеми, економічні кризи, зміни в законодавстві та інші непередбачувані події.

Багато факторів можуть спричинити зростання рівня ризику кредитного портфеля. Наприклад, зміна ринкових умов і галузеві кризи можуть вплинути на здатність компанії погашати кредит. Зміна валютних курсів та процентних ставок впливає на погашення кредиту, за рахунок чого може підвищитись ризик дефолту.

У табл. 2.4 розглянемо розподіл кредитів, наданих фізичним особами у національній та іноземній валюті за класами боржника.

За даною таблицею (табл. 2.4) можна побачити, що за аналізований період відбулися значні зміни в обсязі кредитів, виданих як у національній, так і в іноземній валютах. У 2020 році можемо побачити, що фізичним особам було надано 4 603 474 тис. грн., з яких майже вся сума видана у національній валюті.

З цього можемо зробити висновок, що АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» надає перевагу кредитуванню у національній валюті, оскільки частка кредитів в іноземній валюті була мінімальною.

Таблиця 2.4 – Кредити, надані фізичним особам у національній та іноземній валюті за класами боржника за 2020-2023 рр., тис. грн.

Показник	Фізичні особи, у тому числі ФОП				
	1	2	3	4	5
Сума кредиту за 2020 рік	Усього				
	4 603 474	126 767	50 726	14 372	204 826
	національна валюта				
	4 603 463	126 752	50 632	14 255	191 684
	іноземна валюта				
	12	15	94	117	13 142
Сума кредиту за 2021 рік	Усього				
	5 495 453	177 385	40 488	18 429	271 800
	національна валюта				
	5 495 441	177 295	40 251	18 322	270 769
	іноземна валюта				
	12	90	237	107	1 032
Сума кредиту за 2022 рік	Усього				
	2 935 713	154 917	51 655	38 680	1 216 748
	національна валюта				
	2 935 696	154 912	51 654	38 673	1 214 723
	іноземна валюта				
	17	6	1	7	2 025
Сума кредиту за 2023 рік	Усього				
	2 934 571	96 769	25 577	18 521	757 873
	національна валюта				
	2 934 524	96 765	25 525	18 521	756 167
	іноземна валюта				
	47	4	52	0	1 706

Загальна сума виданих кредитів за першим класом у 2021 році зросла до 5 495 453 тис. грн. за рахунок поліпшення економічної активності та довіри населення до банку. Однак, частка кредитів в іноземній валюті залишається невеликою, що підтверджує попередню тенденцію.

У 2022 році можемо помітити різкий спад загальної суми кредитів до 2 935 713 тис. грн. Таке різке зниження спричинене економічними труднощами,

який виникнув завдяки зовнішнім фактором, а саме через військове положення на території України. У 2023 році сума кредиту практично не змінилася в порівняні з попереднім роком, склавши 2 934 571 тис. грн., що свідчить про стабілізацію ситуації після попереднього спаду.

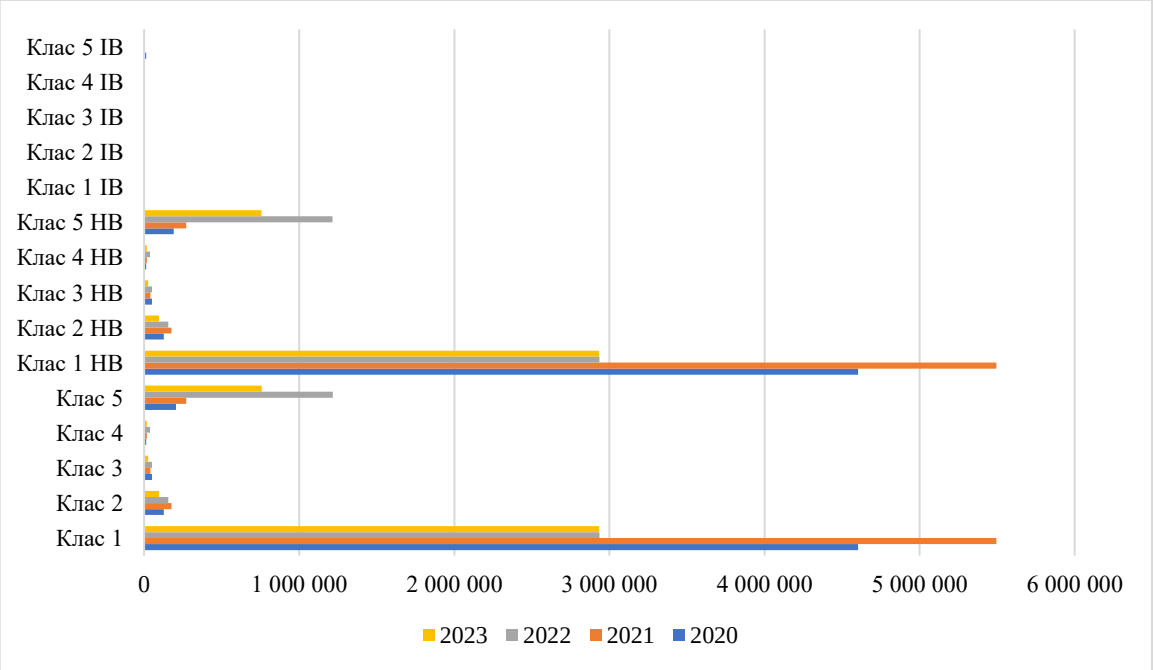

Рис. 2.3 – Динаміка кредитів, надані фізичним особам у національній та іноземній валюті за класами боржника за 2020-2023 рр.

За даними графіка (рис. 2.3) можемо побачити, що у АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» найвищими обсягами кредитування мають клас 1 та клас 5. Домінування класу 1 у кредитуванні є ознакою політики банку, спрямованої на зменшення кредитного ризику. Кредитування найнадійніших клієнтів гарантує постійний дохід, а також знижує ймовірність неповернення кредиту, що особливо важливо під час економічної нестабільності, оскільки ризик неповернення кредитів збільшується.

Цікаву тенденцію можна помітити з класом 5, оскільки кредитування цього класу свідчить про те, що банк надає кредити клієнтам з високим рівнем ризику з надією отримати більші доходи через підвищені відсоткові ставки. Це може бути частиною стратегії банку щодо диверсифікації ризиків та доходів. Однак, ця стратегія є ризикованою, оскільки збільшення обсягів кредитування у цьому

класі може підвищувати ризики для банку, що вимагатиме створення більших резервів під можливі втрати.

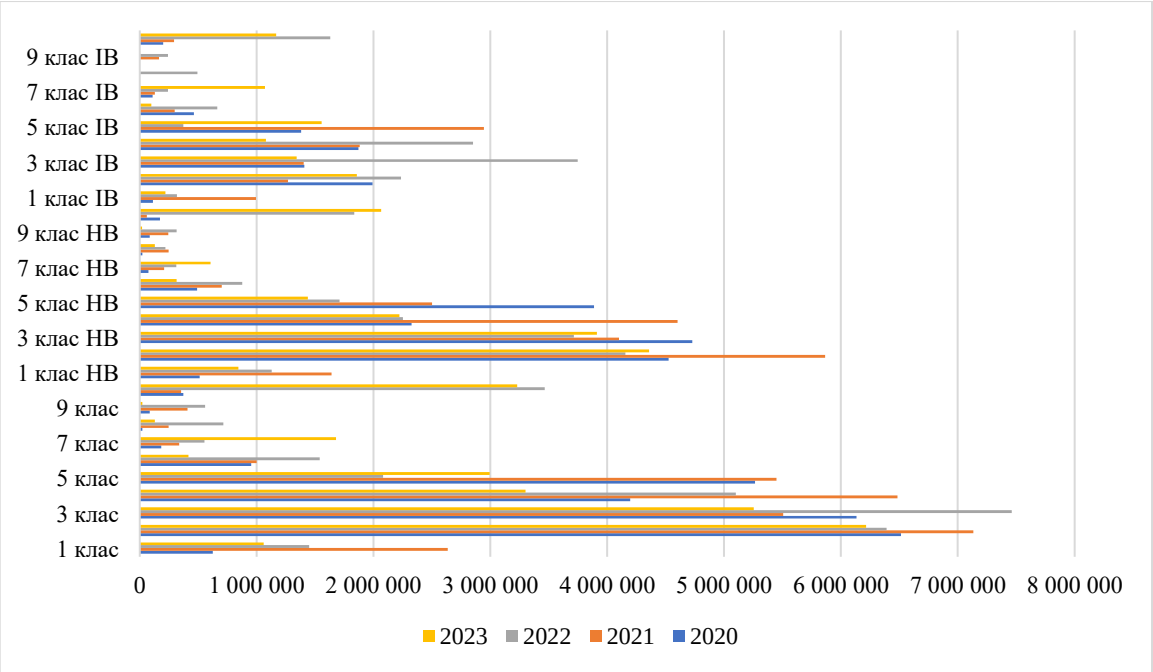

Рис. 2.4 – Динаміка кредитів, надані юридичним особам у національній та іноземній валюті за 2020-2023 рр.

Розглядаючи кредити за класами боржників, можна побачити, що клас 2 мав найвищу суму кредитів протягом усіх трьох років. Починаючи з 2020 року, сума кредитів 2 класу становить 6 514 815 тис. грн., у 2021 році сума кредитів цього класу становила 7 134 044 тис. грн, у 2022 році вона зменшилась до 6 391 259 тис. грн, а у 2023 році – зменшилась до 6 214 775 тис. грн. Водночас, клас 10 демонстрував значні зменшення: від 372 834 тис. грн. у 2020 році до 354 991 тис. грн у 2021 році, а потім різко підвищився від 3 465 462 тис. грн у 2022 році до 3 230 930 тис. грн у 2023 році.

Одним з ефективних способів зниження кредитного ризику є забезпечення кредитів заставою або гарантіями. Це гарантує банку, що він може компенсувати свої втрати за рахунок продажу заставного майна або виплат за гарантіями у разі невиконання зобов’язань. Крім того, встановлення чітких умов погашення та кредитних лімітів допомагає контролювати ризики та не надмірно навантажувати позичальників.

2.3. Оцінка якості кредитної діяльності АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК»

Аналіз та оцінка кредитної діяльності допомагає банкам знизити кредитний ризик та уникнути зростання збитків, які можуть виникнути через непродуману кредитну політику. Як правило, банківські установи намагаються зменшити можливі ризики з непродуманою кредитною політикою та низькою якістю кредитного портфеля.

Якість кредитного портфеля є найважливішим показником ефективності організації кредитного процесу. Під якістю кредитного портфеля можна розуміти таку властивість його структури, яка забезпечує максимальний рівень прибутковості при допустимому рівні кредитних ризиків і ліквідності балансу [3].

Кредитний ризик має важливе значення в структурі кредитного портфеля, тому банк в процесі своєї кредитної діяльності прагне виявити потенційні ризики і формувати портфель з мінімальними втратами у майбутньому. Сучасні проблеми, які пов’язані з підвищенням якості управління кредитним портфелем, потребують проведення якісного аналізу та його оцінки для вчасного прийняття рішень щодо управління кредитними операціями.

Розглянемо якість кредитного портфелю АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» (табл. 2.5).

Таблиця 2.5 – Аналіз якості кредитного портфеля АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» за 2020-2023 рр., тис. грн.

Показник	2020	2021	2022	2023 (за III квартали)	Відхилення, %	
					2020-2021	2021-2022
1	2	3	4	5	6	7
Кредити за стадією 1	26 673 200	32 361 697	18 225 612	11 270 577	21,3%	-43,7%
Питома вага, %	91,0%	91,1%	54,0%	39,9%	0,1%	-40,7%
Кредити за стадією 2	2 117 767	2 649 173	10 848 091	12 555 381	25,1%	309,5%
Питома вага, %	7,2%	7,5%	32,2%	44,4%	3,2%	331,1%
Кредити за стадією 3	515 979	498 464	4 657 209	4 450 979	-3,4%	834,3%

Продовження табл. 2.5

1	2	3	4	5	6	7
Питома вага, %	1,8%	1,4%	13,8%	15,7%	-20,3%	883,6%
Разом проблемні кредити	2 633 746	3 147 637	15 505 300	17 006 360	19,5%	392,6%
Питома вага, %	9,0%	8,9%	46,0%	60,1%	-1,4%	418,6%
Загальна сума кредитів до вирахування резервів	29 306 946	35 509 334	33 730 912	28 276 937	21,2%	-5,0%

Аналізуючи дану таблицю (табл. 2.5) можна побачити, що показники якості кредитного портфеля АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» свідчать про зростання кредитного ризику, що негативно впливає на кредитну діяльність банку. У 2020-2021 рр. обсяг кредитів за першою стадією зріс на 21,3%, що свідчить про стабільність і надійність позичальників. Однак, у 2021-2022 рр. можемо побачити зменшення обсягу кредитів на 43,7%, а питома вага впала з 91,1% до 54%. Це свідчить про те, що багато кредитів перейшли з категорії низьких ризиків до категорії з вищим ризиком.

На другій стадії можемо побачити збільшення кредитів на 309,55% у 2022 році і їх подальше зростання у 2023 році, що є тривожним сигналом для банку. Така тенденція вказує на те, що значна частина кредитів, які раніше перебували в першій стадії, зараз мають підвищений ризик. Із початком воєнного стану в Україні збільшився рівень безробіття, що і вплинуло на здатність позичальників погашати кредити.

Третя стадія, яка включає в себе кредити з найвищим ризиком, також значно зросла, особливо у 2022 році на 834,3%. Хоча їх питома вага у 2020-2021 рр. залишалася відносно невеликою (1,8% та 1,4% відповідно), у 2022 році вона різко зросла до 13,8%, а у 2023 році – до 15,7%. Таке різке зростання дефолтних кредитів свідчить про те, що банк стикнувся із серйозною фінансовою проблемою, оскільки значна частина кредитів виявилася неплатоспроможною (рис. 2.5).

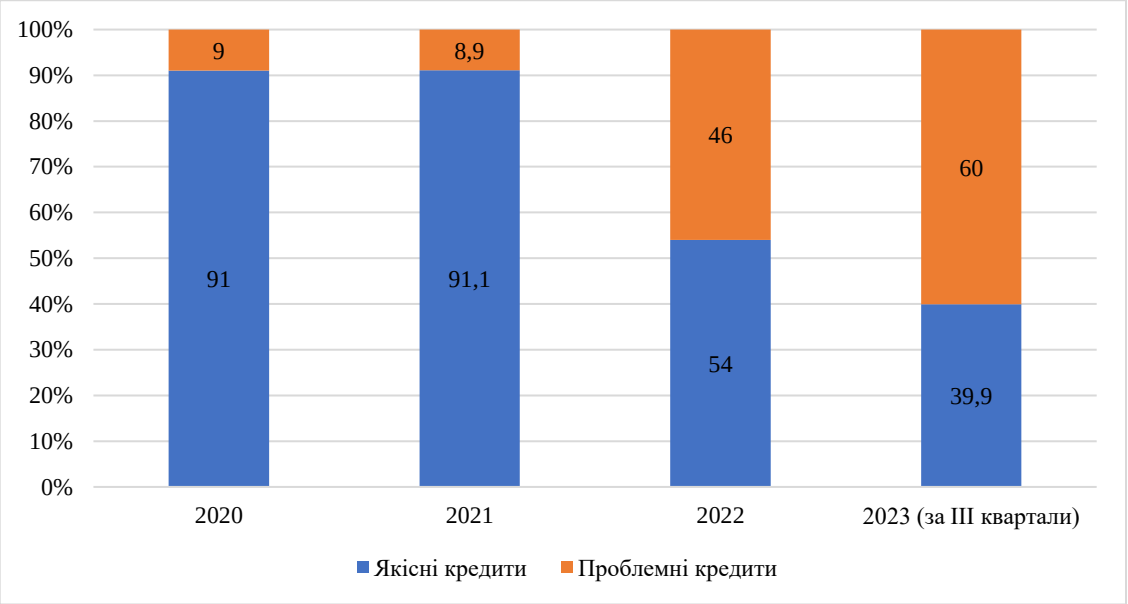

Рис. 2.5 – Якісна структура кредитного портфеля АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» за 2020-2023 рр.

Дивлячись на графік (рис. 2.5) можемо побачити, що якісні кредити займають досить велику частку впродовж 2020-2021 рр. перевищуючи 90%. Однак, у 2022 році ситуація різко змінюється і якісні кредити становлять майже так само, як і проблемні кредити. Таке зниження можемо побачити і в 2023 році, проте тут ситуація гірша – проблемні кредити перевищують якісні. Збільшення обсягу проблемних кредитів свідчать про зростання кредитного ризику, що може призвести до втрат і зниження прибутковості банку.

Отже, в такому випадку банк вимушений формувати додаткові резерви під можливі втрати, що в свою чергу впливає на капітал банку та його здатність кредитувати економіку у майбутньому.

Головними факторами, що впливають на ефективність кредитного портфеля банку – дохідність та ризик. Відношення між цими показниками визначає ефективність кредитної стратегії та загальної кредитної діяльності банку. Основна мета управління кредитним портфелем полягає в досягненні максимальної дохідності при прийнятому рівні ризику [27]. За допомогою наступних формул (2.1 – 2.3), було розраховано ефективність кредитного портфеля АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» (табл. 2.6)

Коефіцієнт ефективності управління кредитним портфелем:

$$\text{ЕУКП} = \frac{\text{ДКП} - r_0}{\text{РКП}} \quad (2.1)$$

де ЕУКП – коефіцієнт ефективності управління кредитним портфелем

ДКП – дохідність кредитного портфеля, який розраховується як відношення процентного доходу до кредитного портфелю, %

r_0 – облікова ставка НБУ

РКП – ризик кредитного портфеля, який розраховується як відношення резерву до кредитного портфеля, %

Коефіцієнт кредитної активності:

$$К_а = \frac{К_п}{А} * 100\% \quad (2.2)$$

де $К_а$ – коефіцієнт кредитної активності

$К_п$ – кредитний портфель банку

А – загальні активи

Коефіцієнт прибутковості кредитних операцій:

$$К_{пп} = \frac{ПД - ПВ}{К_п} \quad (2.3)$$

де $К_{пп}$ – коефіцієнт прибутковості кредитних операцій

ПД – процентні доходи банку

ПВ – процентні витрати банку

$К_п$ – кредитний портфель банку

Таблиця 2.6 – Ефективність управління кредитним портфелем АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» за 2020-2023 рр.

Показник	2020	2021	2022	2023 (за ІІІ квартали)
1	2	3	4	5
Активи	50 360 045	54 840 517	72 567 726	91 870 442

Продовження табл. 2.6

1	2	3	4	5
Кредити та аванси клієнтам, тис. грн.	27 779 293	33 796 740	27 458 170	20 079 912
Процентні доходи, тис. грн.	3 525 872	3 838 723	7 012 778	7 965 948
Процентні витрати, тис. грн.	1 148 759	919 774	1 762 532	2 169 582
Дохідність кредитного портфелю, %	12,7%	11,4%	25,5%	39,7%
Облікова ставка НБУ, %	6,0%	9,0%	25,0%	15,0%
Резерви	1 963 331	2 344 616	6 272 741	7 340 598
Ризик кредитного портфелю, %	7,1%	6,9%	22,8%	36,6%
Коефіцієнт ефективності управління кредитним портфелем	0,95	0,34	0,02	0,67
Коефіцієнт кредитної активності	0,55	0,62	0,38	0,22
Коефіцієнт прибутковості кредитних операцій	0,09	0,09	0,19	0,29

Проаналізувавши табл. 2.6, можна побачити зростання доходності кредитного портфеля з 2021 по 2023 роки від 11,4% до 39,7% відповідно. Таке підвищення показників виникло за рахунок збільшення процентних доходів та підвищення облікової ставки НБУ. Зростаюча дохідність може позитивно впливати на прибутковість банку, проте високі процентні ставки збільшують ризик неповернення кредиту.

Ризик кредитного портфеля протягом 2020-2021 років залишається відносно стабільним, однак з початку 2022 року, цей показник значно зріс до 22,8%, а в 2023 році сягнув 36,6%. Таке зростання ризику негативно впливає на діяльність банку, тому що він змушує формувати більше резервів для покриття можливих втрат, як наслідок – відбувається зменшення прибутковості від кредитних операцій. Проте, в даному випадку можемо побачити цікаву ситуацію – зі зростанням ризику кредитного портфелю збільшується коефіцієнт прибутковості кредитних операцій. Як правило, це відбувається за рахунок збільшення процентної ставки, що й призводить до зростання доходності.

Показник ефективності управління кредитним портфелем протягом усіх періодів є нестабільним. У 2020 році він становив 0,95, а в наступні роки сильно зменшився: до 0,34 у 2021 році та 0,02 у 2022 році; що негативно вплинуло на стабільність банку.

З метою оцінки операційної ефективності діяльності комерційних банків та ефективності використання фінансових ресурсів застосовується аналіз показників прибутковості банків (табл. 2.7). основними показниками, що використовуються в цьому аналізі є рентабельність активів (ROA), рентабельність капіталу (ROE), чиста процентна маржа (ЧПМ), рівень іншого операційного доходу (ІОД).

Рентабельність активів (ROA):

$$ROA = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Загальні активи банку}} * 100\% \quad (2.4)$$

Рентабельність капіталу (ROE):

$$ROE = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Власний капітал банку}} * 100\% \quad (2.5)$$

Чиста процентна маржа (ЧПМ):

$$\text{ЧМП} = \frac{\text{Чистий процентний дохід}}{\text{Загальні активи банку}} * 100\% \quad (2.6)$$

Рівень іншого операційного доходу (ІОД):

$$\text{ІОД} = \frac{\text{Інші операційні доходи}}{\text{Загальні активи банку}} * 100\% \quad (2.7)$$

Таблиця 2.7 – Показники прибутковості АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» за 2020-2023 рр., тис. грн.

Показник	Нормативне значення	2020	2021	2022	2023 (за III квартали)	Відхилення, %	
						2020-2021	2021-2022
Активи		50 360 045	54 840 517	72 567 726	91 870 442	8,9	32,3
Чистий прибуток		927 294	1 552 720	31 220	2 293 566	67,4	-98,0
Власний капітал		6 100 742	6 698 501	6 082 459	8 468 272	9,8	-9,2
Чистий процентний дохід		2 377 113	2 918 949	5 250 246	5 796 366	22,8	79,9
Інші операційні доходи		26 586	35 416	26 710	15 935	33,2	-24,6
Рентабельність активів (ROA), %	Не менше 1 %	1,84%	2,83	0,04	2,50	53,8	-98,5
Рентабельність власного капіталу (ROE), %	Не менше 15 %	15,20%	23,18	0,51	27,08	52,5	-97,8
Чиста процентна маржа (ЧПМ), %	Не менше 4,5%	4,72%	5,32	7,23	6,31	12,8	35,9
Рівень іншого операційного доходу (ІОД), %		0,05%	0,06	0,04	0,02	22,3	-43,0

Аналізуючи показники прибутковості АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» з табл. 2.7, можна зробити висновок, що рентабельність активів (ROA) у 2021 році зріс на 53,8%, проте різке падіння до 0,04% у 2022 році, при нормативному значенні не менше 1%, може свідчити про кризовий стан в банку через політичну ситуацію в країні. У рентабельності власного капіталу (ROE) спостерігається подібна динаміка. У 2021 році приріст склав 52,5%, але у 2022 році знизився на 97,8%.

Щодо чистої процентної маржі (ЧПМ), то цей показник лише збільшувався на 12,8% у 2021 році та 35,9% у 2022 році.

Рівень іншого операційного доходу (ІОД) збільшився до 0,06% у 2021 році, але різко впав до 0,04% у 2022 році. Таке зниження показника могло бути спричинене через проблеми у надходженні додаткових операційних доходів, що вплинули на загальну прибутковість банку.

Висновки до розділу 2

АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» приділяє особливу увагу агропромисловому сектору та надає спеціалізовані кредити фермерам. Ці кредити враховують сезонний характер агробізнесу та надають вигідні умови фінансування для придбання насіння, добрив, техніки та інших необхідних ресурсів для сільськогосподарської діяльності. У 2022-2023 роках сільське господарство складало 33% усього кредитного портфеля.

Проаналізувавши кредитну якість кредитів та авансів клієнтам, було виявлено, що починаючи з 2022 року надання кредитів значно зменшилось. На зменшення надання кредитів дуже сильно вплинула економічна та політична ситуація в країні. За рахунок масового виїзду населення за кордон та закриття підприємств після початку повномасштабного вторгнення росії в Україну, попит на кредити як серед фізичних, так і серед юридичних осіб значно знизився.

Проведений аналіз розподілу кредитів між фізичними та юридичними особами показав, що у 2022 році резерви для фізичних осіб значно збільшилися на третій стадії, що свідчить про високу частку непрацюючих кредитів. У 2023 році резерви зменшилися, що покращило ситуацію завдяки списанню деяких безнадійних кредитів. Для юридичних осіб резерви також зросли в 2023 році, досягнувши максимуму на другій та третій стадіях, що вказує на високий рівень ризику та дефолтних кредитів серед корпоративних клієнтів.

На продуктивність банку та якість його кредитного портфеля безпосередньо впливає кредитний ризик. Багато факторів можуть спричинити зростання рівня ризику кредитного портфеля. Наприклад, зміна ринкових умов і галузеві кризи можуть вплинути на здатність компанії погашати кредит. Зміна

валютних курсів та процентних ставок впливає на погашення кредиту, за рахунок чого може підвищитись ризик дефолту.

Проаналізувавши ефективність управління кредитним портфелем АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК», було виявлено, що ризик кредитного портфеля сильно зріс у 2022-2023 роках. Таке зростання ризику негативно позначається на діяльності банку, оскільки це змушує його формувати більші резерви для покриття можливих втрат, як наслідок – знижує прибутковість від кредитних операцій.

РОЗДІЛ 3
ПРОГНОЗУВАННЯ ЯКОСТІ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК»

3.1. Прогнозування дохідності кредитного портфеля АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» за трендовим методом

Тренд – це загальний напрямок, в якому дані можуть змінюватися протягом певного періоду. Він буває зростаючим (коли показники збільшуються), стабільним (коли показники не змінюються) та спадаючим (коли показники поступово знижуються). Лінія тренду допомагає визначити напрямок та зрозуміти загальну поведінку показників протягом короткострокового або довгострокового періоду.

Функція тренду полягає в наданні чіткого розуміння основної тенденції в даних, яка допомагає аналізувати минулі показники та робити прогноз щодо майбутніх змін. Прогнози, створені за допомогою трендового аналізу, можуть допомогти банкам планувати свою діяльність, особливо при управлінні своїм кредитним портфелем.

Перед тим, як провести аналіз лінії тренду процентного доходу та обсягу кредитного портфеля для визначення оптимального методу прогнозування, проведемо аналіз дохідності кредитного портфелю АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК».

За допомогою формули 3.1 розраховується дохідність кредитного портфеля банку:

$$Д = \frac{ПД}{КП} \tag{3.1}$$

де Д – рівень доходності кредитного портфеля банку, %

ПД – процентний дохід банку

КП – обсяг кредитного портфеля банку.

Рівень доходності кредитного портфеля АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» протягом 2013-2022 рр., наведено у табл. 3.1.

Таблиця 3.1 – Рівень доходності кредитного портфеля АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» за 2013-2022 рр.

Рік	Процентний дохід, тис. грн.	Обсяг кредитного портфелю, тис. грн.	Дохідність кредитного портфелю, %
2013	1 570 032	11 590 177	13,55
2014	2 165 485	14 766 282	14,67
2015	2 866 490	13 823 958	20,74
2016	2 851 788	15 505 337	18,39
2017	2 790 404	19 393 162	14,39
2018	3 747 025	21 686 097	17,28
2019	4 294 454	23 223 940	18,49
2020	3 525 872	27 779 293	12,69
2021	3 838 723	33 796 740	11,36
2022	7 012 778	27 458 170	25,54

За допомогою трендової моделі (лінійна, логарифмічна, поліноміальна) був здійснений прогноз процентного доходу для 2023 та 2024 року (табл. 3.2).

Таблиця 3.2 – Прогнозування процентного доходу кредитного портфеля АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» на 2023-2024 рр.

Тренд	Рівняння тренду (прогнозне)	Коефіцієнт детермінації
Лінійний	$y = 419872{,}18x + 1157008{,}13$	$R^2 = 0{,}73$
Логарифмічна	$y = 1596873{,}66\ln(x) + 1054321{,}24$	$R^2 = 0{,}62$
Поліноміальна	$y = 36077{,}55x^2 + 23019{,}18x + 1950714{,}13$	$R^2 = 0{,}76$

Як можемо побачити з табл. 3.1 поліноміальна модель є найбільш точною тому, що її коефіцієнт детермінації приближений до 1. З найменшим коефіцієнтом детермінації є логарифмічна модель, що означає, що її значення є найменш точною.

На рис. 3.1 можна побачити лінійну модель прогнозування процентного доходу АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» на 2023-2024 рр.

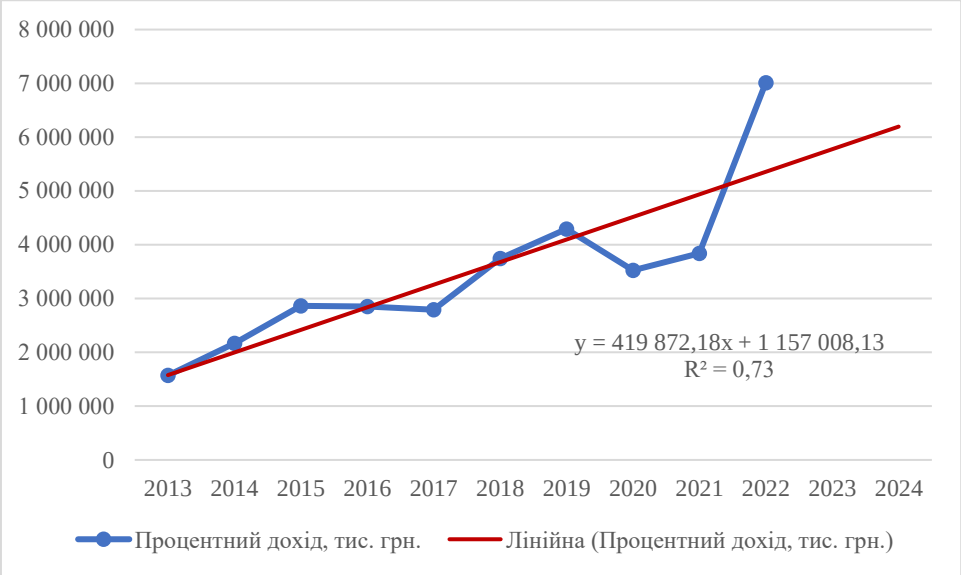

Рис. 3.1 – Лінійна модель прогнозування процентного доходу АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» на 2023-2024 рр.

Логарифмічну модель прогнозування процентного доходу АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» наведено на рис. 3.2.

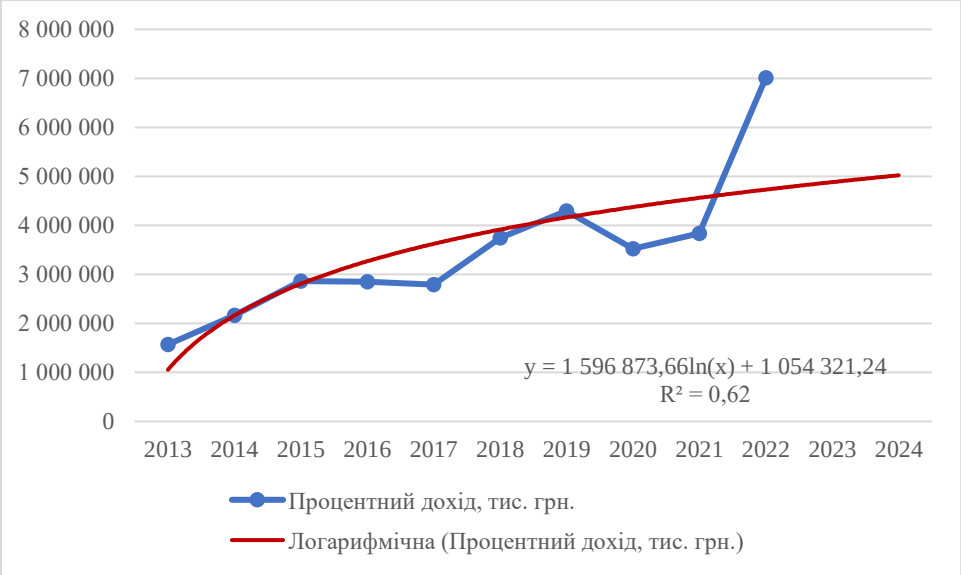

Рис. 3.2 – Логарифмічна модель прогнозування процентного доходу АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» на 2023-2024 рр.

Поліноміальна модель прогнозування процентного доходу АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» наведено на рис. 3.3.

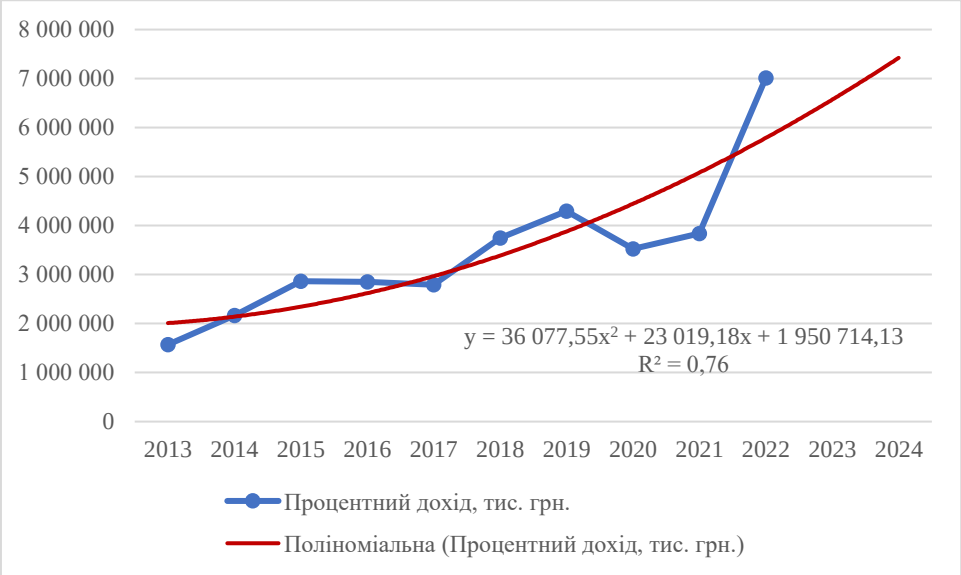

Рис. 3.3 – Поліноміальна модель прогнозування процентного доходу за 2023-2024 рр.

Прогноз обсягу кредитного портфелю АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» за допомогою трендової моделі здійснений у табл. 3.3.

Таблиця 3.3 – Прогнозування обсягу кредитного портфеля АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» на 2023-2024 рр.

Тренд	Рівняння тренду (прогнозне)	Коефіцієнт детермінації
Лінійний	$y = 2250003{,}41x + 8527296{,}87$	$R^2 = 0{,}891$
Логарифмічна	$y = 8624925{,}96\ln(x) + 7874871{,}59$	$R^2 = 0{,}778$
Поліноміальна	$y = 35257{,}61x^2 + 1862169{,}74x + 9302964{,}20$	$R^2 = 0{,}893$

З табл. 3.3 можемо побачити, що поліноміальна модель є найбільш точнішою тому, що її значення коефіцієнту приближене до 1. Найменш точною серед наданих трендів є логарифмічна модель, адже коефіцієнт детермінації є найменшим серед аналізуючих трендів.

Лінійну модель прогнозування обсягу кредитного портфеля АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» наведено на рис. 3.4.

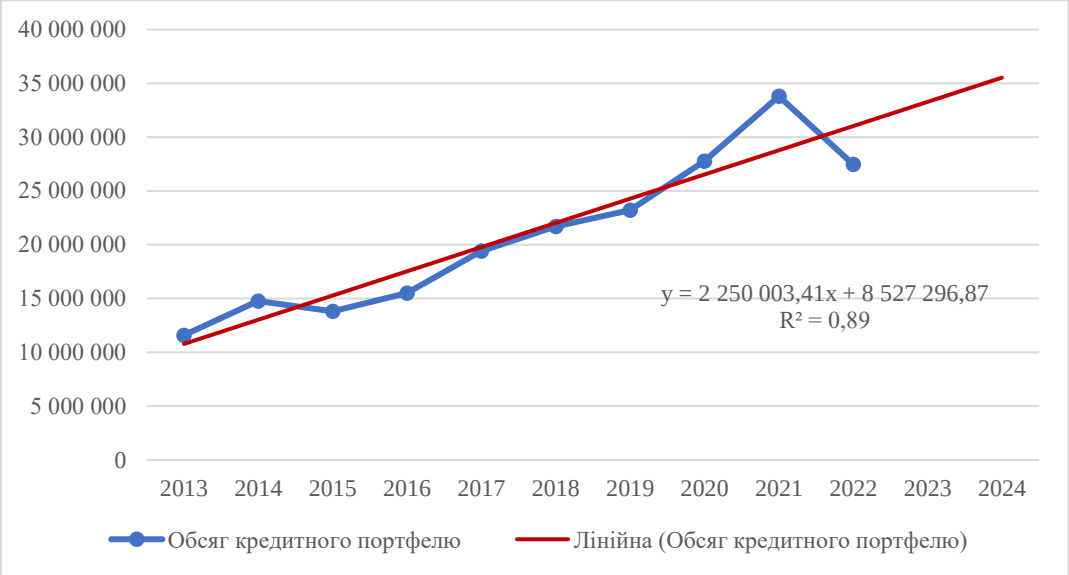

Рис. 3.4 – Лінійна модель прогнозування обсягу кредитного портфеля АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» на 2023-2024 рр.

Логарифмічну модель прогнозування обсягу кредитного портфеля АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» наведено на рис. 3.5.

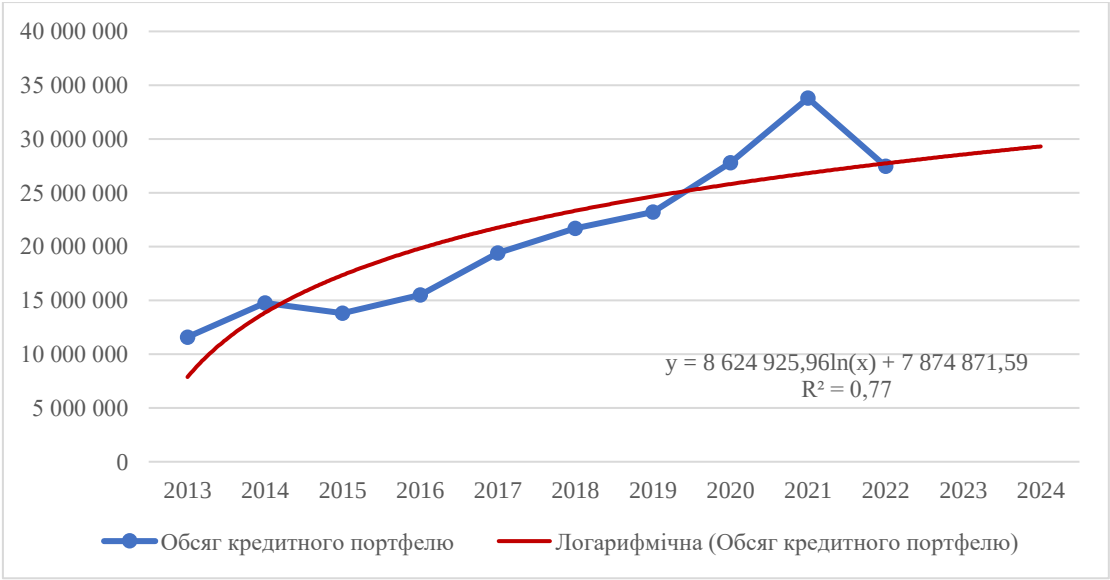

Рис. 3.5 – Логарифмічна модель прогнозування обсягу кредитного портфеля АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» на 2023-2024 рр.

Поліноміальну модель прогнозування обсягу кредитного портфеля АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» наведено на рис. 3.6.

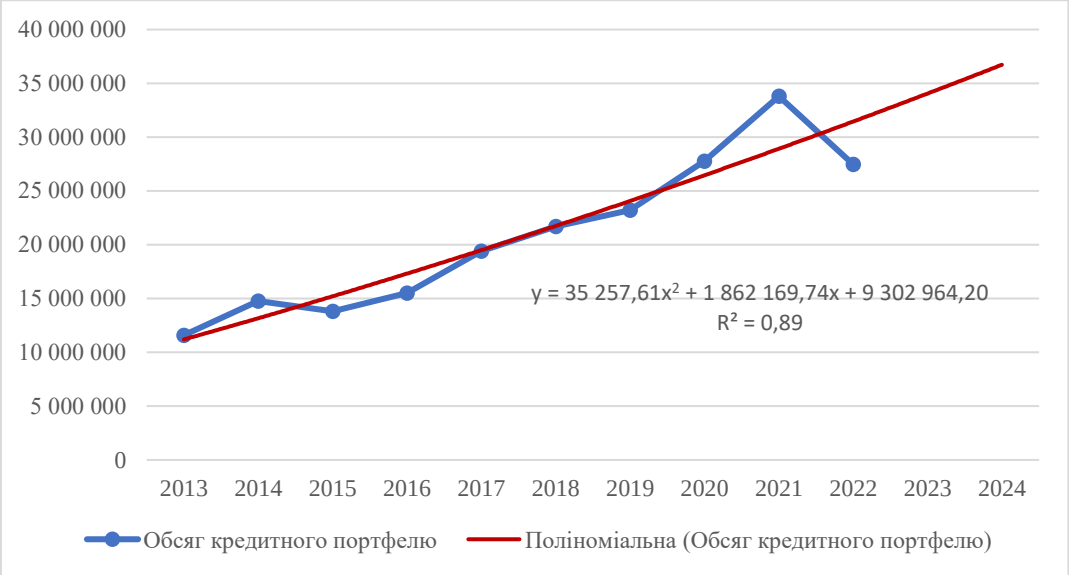

Рис. 3.6 – Поліноміальна модель прогнозування обсягу кредитного портфеля АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» на 2023-2024 рр.

Найбільш простою та найпоширенішою моделлю прогнозування є лінійна модель, вона полегшує інтерпретацію результатів та прогнозування на основі даних. У банківському секторі лінійну модель використовують для прогнозування на основі історичних даних виданих кредитів. Оскільки лінійна модель проста у використанні, вона є ефективним інструментом для швидкого оцінювання майбутніх тенденцій.

Логарифмічна модель прогнозування більш підходить для аналізу даних, які демонструють швидкий ріст або спад у початковій стадії. Вона корисна для моделювання змін темпів зростання з часом, таких як насичення ринку або впровадження нових технологій. У випадку, коли зміни є найбільш значними на ранніх стадіях, використання логарифмічної моделі дозволяє більш точно прогнозувати тенденцію, що робить її незамінною для довгострокового планування та прогнозування.

Поліноміальна модель прогнозування забезпечує більш гнучкий підхід до аналізу даних. Вона корисна в ситуаціях, коли залежність між змінними не є лінійною та в умовах різких коливань або нестабільності на ринку, коли потрібно врахувати багато факторів, що впливають на динаміку змін.

Результати прогнозування доходності кредитного портфеля АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» за 2023-2024 рр. надано у табл. 3.4.

Таблиця 3.4 – Прогнозування доходності кредитного портфеля АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» за 2023-2024 рр.

Тренд	Процентний дохід (прогноз)		Кредитний портфель (прогноз)		Дохідність кредитного портфелю (прогноз)	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Лінійна	5 775 602	6 195 474	33 277 334	35 527 338	17,36%	17,44%
Логарифмічна	4 883 460	5 022 400	28 556 500	29 307 000	17,10%	17,14%
Поліноміальна	6 569 308	7 422 111	34 053 002	36 726 096	19,29%	20,21%

За даними табл. 3.4 можемо побачити, що прогнозна дохідність кредитного портфелю за поліноміальною моделлю є не тільки найточнішою, але й має найвище значення. Тому наприкінці 2023 року АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» має очікувати за прогнозним значенням на рівні 19,29%, а у 2024 році – 20,21%.

Аналіз прогнозування доходності кредитного портфеля АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» за 2023-2024 рр. наведені у табл. 3.5.

Таблиця 3.5 – Аналіз прогнозування доходності кредитного портфеля АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» на 2023-2024 рр.

Показник	2022	2023	2024	Відносне відхилення, %	
				2022-2023	2023-2024
Процентний дохід	7 012 778	6 569 308	7 422 111	-6,32%	12,98%
Обсяг кредитного портфеля	27 458 170	34 053 002	36 726 096	24,02%	7,85%
Дохідність кредитного портфеля, %	25,54%	19,29%	20,21%	-24,47%	4,76%

Аналізуючи табл. 3.5 можна сказати, що у 2023 році спостерігається зниження процентного доходу на 6,32%, однак у 2024 році цей показник збільшиться до 7 422 111 тис. грн., що на 12,98% більше у порівнянні з 2023 роком.

Обсяг кредитного портфеля також демонструє зростання як у 2023 році, так і в 2024 році на 24,02% та 7,85% відповідно.

Дохідність кредитного портфеля знижується до 19,29% у 2023 році, проте у 2024 році прогнозується незначне підвищення доходності до 20,21%, що на 4,76% більше в порівнянні з минулим роком.

Таким чином, очікується, що після спаду у 2023 році, у 2024 році відбудеться відновлення дохідності кредитного портфеля, хоча вона все ще не досягне рівня 2022 року.

3.2. Прогнозування кредитного портфеля АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» за методом ковзної середньої

Метод ковзної середньої є одним із найпоширеніших та найбільш простих способів аналізу часових рядів, особливо у фінансовій та економічній сфері. Це статистичний метод, який використовується в багатьох галузях для аналізу тенденцій даних і прогнозування. Він полягає в обчисленні середнього значення набору точок даних за певний період часу, причому середнє значення «рухається» в міру того, як додаються нові точки даних і видаляються старі [29].

На основі даних минулих років метод ковзної середньої використовується для прогнозування майбутніх значень. Усереднення минулих даних допомагає аналізувати та прогнозувати тимчасові ряди, що дозволяє зменшити вплив випадкових коливань і підвищити точність прогнозів. Цей метод особливо корисний для пошуку тенденцій, які допомагають банкам, підприємствам та іншим установам приймати обґрунтовані рішення.

За допомогою «ковзної середньої» був здійснений розрахунок середнього значення процентного доходу за 2000-2023 рр. (табл. 3.6).

Таблиця 3.6 – Розрахунок середнього значення процентного доходу АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» за 2000-2023 рр.

Рік	Процентний дохід	Метод ковзної середньої
2000	13 430	-
2001	24 689	-
2002	37 833	-
2003	75 750	25 317
2004	117 305	46 091
2005	192 899	76 963
2006	315 858	128 651
2007	285 672	208 687
2008	392 691	264 810
2009	578 026	331 407
2010	590 663	418 796
2011	777 705	520 460
2012	1 471 465	648 798
2013	1 570 032	946 611
2014	2 165 485	1 273 067
2015	2 866 490	1 735 661
2016	2 851 788	2 200 669
2017	2 790 404	2 627 921
2018	3 747 025	2 836 227
2019	4 294 454	3 129 739
2020	3 525 872	3 610 628
2021	3 838 723	3 855 784
2022	7 012 778	3 886 350
2023		4 792 458

Графік розрахунку процентного доходу за методом ковзної середньої наведено на рис. 3.7.

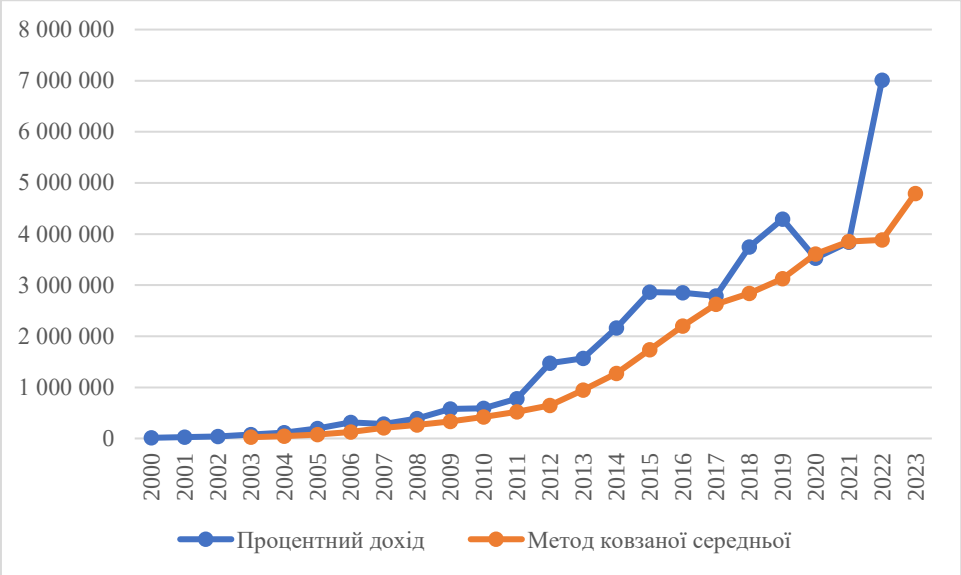

Рис. 3.7 – Динаміка процентного доходу за методом ковзної середньої АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» за 2000-2023 рр.

Аналізуючи рис. 3.7 можна сказати, що процентний дохід демонструє значні коливання із періодичними піками, тоді як лінія, що показує ковзну середню, демонструє більш плавну динаміку зростання. З цього ж графіка можемо помітити, що метод ковзної середньої корисний у прогнозуванні, коли дані зазнають значних коливань. Наприклад, у 2017-2019 роках спостерігається різке зростання процентного доходу, а метод ковзної середньої, хоча і згладжує ці піки, все ж показує зростання відображаючи загальну тенденцію підвищення прибутковості банку.

Розглянемо розрахунок обсягу кредитного портфелю за 2000-2023 рр. за допомогою методу ковзної середньої (табл. 3.7).

Таблиця 3.7 – Розрахунок середнього значення обсягу кредитного портфелю АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» за 2000-2023 рр.

Рік	Обсяг кредитного портфелю	Метод ковзної середньої
1	2	3
2000	81 633	-
2001	112 245	-
2002	245 882	-
2003	528 996	146 587
2004	677 951	295 708

Продовження табл. 3.7

1	2	3
2005	1 393 335	484 276
2006	1 483 114	866 761
2007	1 353 004	1 184 800
2008	3 423 778	1 409 818
2009	2 704 611	2 086 632
2010	3 811 875	2 493 798
2011	5 115 779	3 313 421
2012	9 604 197	3 877 422
2013	11 590 177	6 177 284
2014	14 766 282	8 770 051
2015	13 823 958	11 986 885
2016	15 505 337	13 393 472
2017	19 393 162	14 698 526
2018	21 686 097	16 240 819
2019	23 223 940	18 861 532
2020	27 779 293	21 434 400
2021	33 796 740	24 229 777
2022	27 458 170	28 266 658

Графік розрахунку обсягу кредитного портфелю за методом ковзної середньої надано на рис. 3.8.

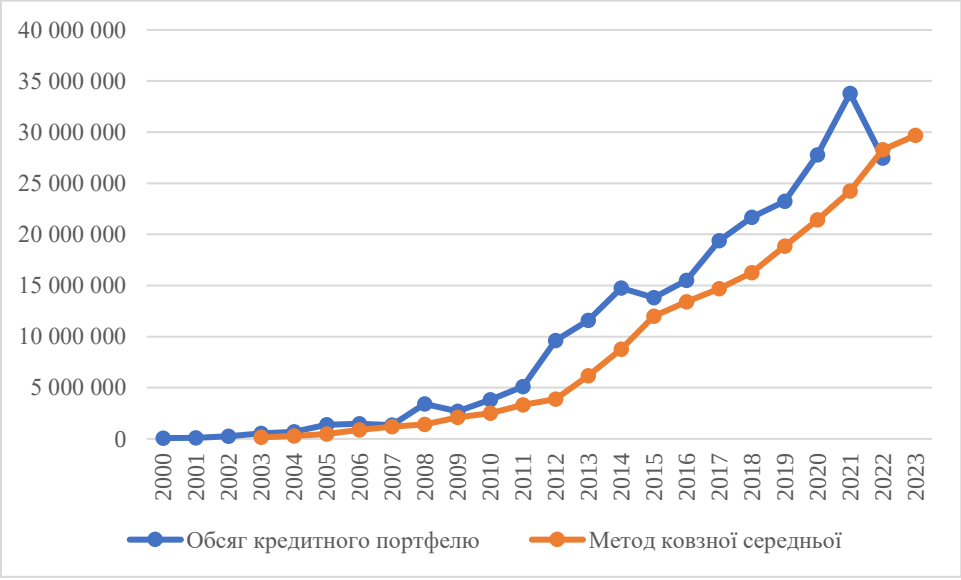

Рис. 3.8 – Динаміка обсягу кредитного портфелю за методом ковзної середньої АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» за 2000-2023 рр.

Дивлячись на графік (рис. 3.8) можна зазначити, що не дивлячись на різкі коливання кредитного портфеля, «ковзна середня» показує плавне зростання, що

дозволяє уникнути візуального шуму та зосередитися на загальній динаміці зростання кредитного портфелю.

Також можемо помітити, що у 2022 році обидві лінії майже збігаються, що вказує на високу точність та відповідність фактичних даних та прогнозним значенням. У 2023 році за методом ковзної середньої можемо побачити прогноз на подальше зростання кредитного портфеля.

Отже, дослідивши динаміку процентного доходу та кредитного портфелю за методом ковзної середньої було виявлені цікаві спостереження. Можемо помітити, що цей метод згладжує різкі коливання та надає загальну тенденцію розвитку кредитного портфелю без візуального шуму (коливань).

Також варто зазначити, що у цього методу прогнозування є як плюси, так і мінуси. Перевагою методу ковзної середньої є його простота використання, цей метод легко використовувати для аналізу даних та не вимагає складних математичних обчислень. «Ковзна середня» добре згладжує дані, що дозволяє зосередитися на довгострокових тенденціях, уникаючи непередбачуваних коливань.

Недоліком методу ковзної середньої є залежність від обраного періоду. Занадто короткий період часу може не бути достатнім для зменшення коливань, тоді як занадто довгий період може призвести до запізнення значних змін тенденцій. Іншим недоліком цього методу є те, що він однаково зважує всі значення протягом періоду, що може бути недоцільним у ситуаціях, коли останні дані є більш важливими для прогнозу. Також можна виділити його нездатність до прогнозування більш, ніж на один період.

3.3. Прогнозування кредитного портфеля АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» за допомогою адитивної моделі

Адитивна модель – це тип статистичної моделі, яка відображає зв’язок між залежною змінною і набором пояснювальних змінних. Вона припускає, що вплив кожної пояснювальної змінної є адитивним, тобто загальний вплив на залежну

змінну є просто сумою ефектів кожної окремої змінної. Адитивні моделі часто використовуються в регресійному аналізі для розуміння і прогнозування поведінки залежної змінної [30].

Адитивна модель включає в себе три основні компоненти: тренд, сезонність і випадкові коливання. Ця модель має на меті точне прогнозування майбутнього часового ряду шляхом аналізу та моделювання його елементів.

Прогнозування процентного доходу за методом адитивної моделі наведено у табл. 3.8.

Таблиця 3.8 – Прогнозування процентного доходу за методом адитивної моделі АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» на 2023-2024 рр.

Рік	Процентний дохід	Прогноз	Мінімальне значення	Максимальне значення
2000	13 430			
2001	24 689			
2002	37 833			
2003	75 750			
2004	117 305			
2005	192 899			
2006	315 858			
2007	285 672			
2008	392 691			
2009	578 026			
2010	590 663			
2011	777 705			
2012	1 471 465			
2013	1 570 032			
2014	2 165 485			
2015	2 866 490			
2016	2 851 788			
2017	2 790 404			
2018	3 747 025			
2019	4 294 454			
2020	3 525 872			
2021	3 838 723			
2022	7 012 778	7 012 778	7 012 778	7 012 778
2023		6 910 664	5 431 084	8 390 245
2024		8 379 111	6 287 714	10 470 508

У адитивну модель додається мінімальне та максимальне значення прогнозу, що дає розуміння того, який результат очікує банк при найгіршому варіанті та при найкращому варіанті.

Динаміку процентного доходу за цією моделлю можна побачити на рис. 3.9.

Рис. 3.9 – Динаміка процентного доходу за адитивною моделлю АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» за 2000-2024 рр.

Дивлячись на рис. 3.9 можна побачити три варіанти розвитку процентного доходу. За оптимальним прогнозом процентний дохід у 2023 році майже не зміниться, проте зросте у 2024 році до 8 379 111 тис. грн. Також можемо побачити оптимістичний варіант розвитку, в якому показано дуже різке зростання доходу. У випадку погіршення ситуації на фінансовому ринку та інших внутрішніх і зовнішніх факторів, на графіку маємо найгірший варіант події – різке падіння доходу до 5 431 084 тис. грн. у 2023 році та невелике зростання до 6 287 714 тис. грн. у 2024 році.

Розглянемо прогнозування кредитного портфелю за адитивною моделлю протягом 2023-2024 рр. у табл. 3.9.

Таблиця 3.9 – Прогнозування кредитного портфеля за методом адитивної моделі АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» на 2023-2024 рр.

Рік	Кредитний портфель	Прогноз	Мінімальне значення	Максимальне значення
2000	81 633			
2001	112 245			
2002	245 882			
2003	528 996			
2004	677 951			
2005	1 393 335			
2006	1 483 114			
2007	1 353 004			
2008	3 423 778			
2009	2 704 611			
2010	3 811 875			
2011	5 115 779			
2012	9 604 197			
2013	11 590 177			
2014	14 766 282			
2015	13 823 958			
2016	15 505 337			
2017	19 393 162			
2018	21 686 097			
2019	23 223 940			
2020	27 779 293			
2021	33 796 740			
2022	27 458 170	27 458 170	27 458 170	27 458 170
2023		28 940 373	22 846 503	35 034 242
2024		30 422 575	21 808 850	39 036 300

Динаміку кредитного портфеля за адитивною моделлю можна побачити на рис. 3.10.

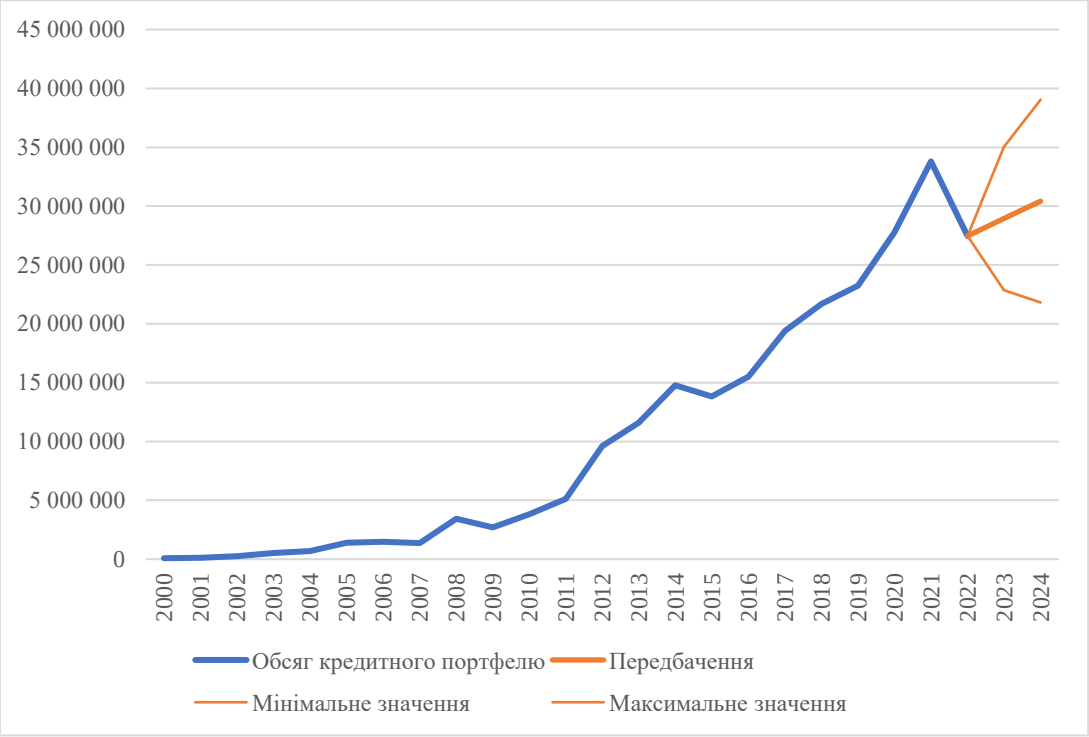

Рис. 3.10 – Динаміка кредитного портфеля за адитивною моделлю АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» за 2000-2024 рр.

За даними графіка (рис. 3.10) можемо спостерігати прогноз кредитного портфеля станом на 2023-2024 роки. За даними прогнозу протягом наступних двох років маємо очікувати на зростання обсягу кредитного портфеля, проте цей показник не перевищить значення, яке було у 2021 році.

За позитивним варіантом подій можемо спостерігати значне зростання кредитного портфеля, але за умови покращення економічної ситуації в країні. За гірших умов, обсяг кредитного портфеля сильно знизиться до 22 846 503 тис. грн. у 2023 році та буде знижуватись до 21 808 850 тис. грн. у 2024 році.

Аналіз дохідності за адитивною моделлю прогнозування наведено у табл. 3.10.

Таблиця 3.10 – Аналіз дохідності кредитного портфеля АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» за 2023-2024 рр.

Показник	2022	2023	2024	Відносне відхилення, %	
				2022-2023	2023-2024
1	2	3	4	5	6
Процентний дохід	7 012 778	6 910 664	8 379 111	-1,46%	21,25%

Продовження табл. 3.10

1	2	3	4	5	6
Обсяг кредитного портфеля	27 458 170	28 940 373	30 422 575	5,40%	5,12%
Дохідність кредитного портфеля, %	25,54%	23,88%	27,54%	-6,50%	15,34%

Аналізуючи табл. 3.10 можна зробити висновок, що процентний дохід у 2023 році знизиться на 1,46%, проте у 2024 році він відновиться і збільшиться на 21,25%. Кредитний портфель банку за прогнозом зазнає невеликих змін і зросте на 5,40% у 2023 році та на 5,12% у 2024 році.

Дохідність кредитного портфеля протягом двох років може коливатися, спочатку знижуюсь з 25,54% до 23,88% у 2023 році, та зрости до 27,54% у 2024 році.

Дослідивши адитивну модель прогнозування можна зазначити, що вона є простою у використанні, зрозумілою та надає декілька варіантів розвитку подій у майбутньому.

Виявлено, що більш точним методом прогнозування є трендовий метод (поліноміальний тренд) та адитивна модель. На рис. 3.11 продемонстровані два методи прогнозування. Можемо побачити, що оптимістичний прогноз за адитивною моделлю майже збігається із поліноміальним трендом, що говорить про вірогідність того, що цей прогноз здійсниться на 97% у 2024 році.

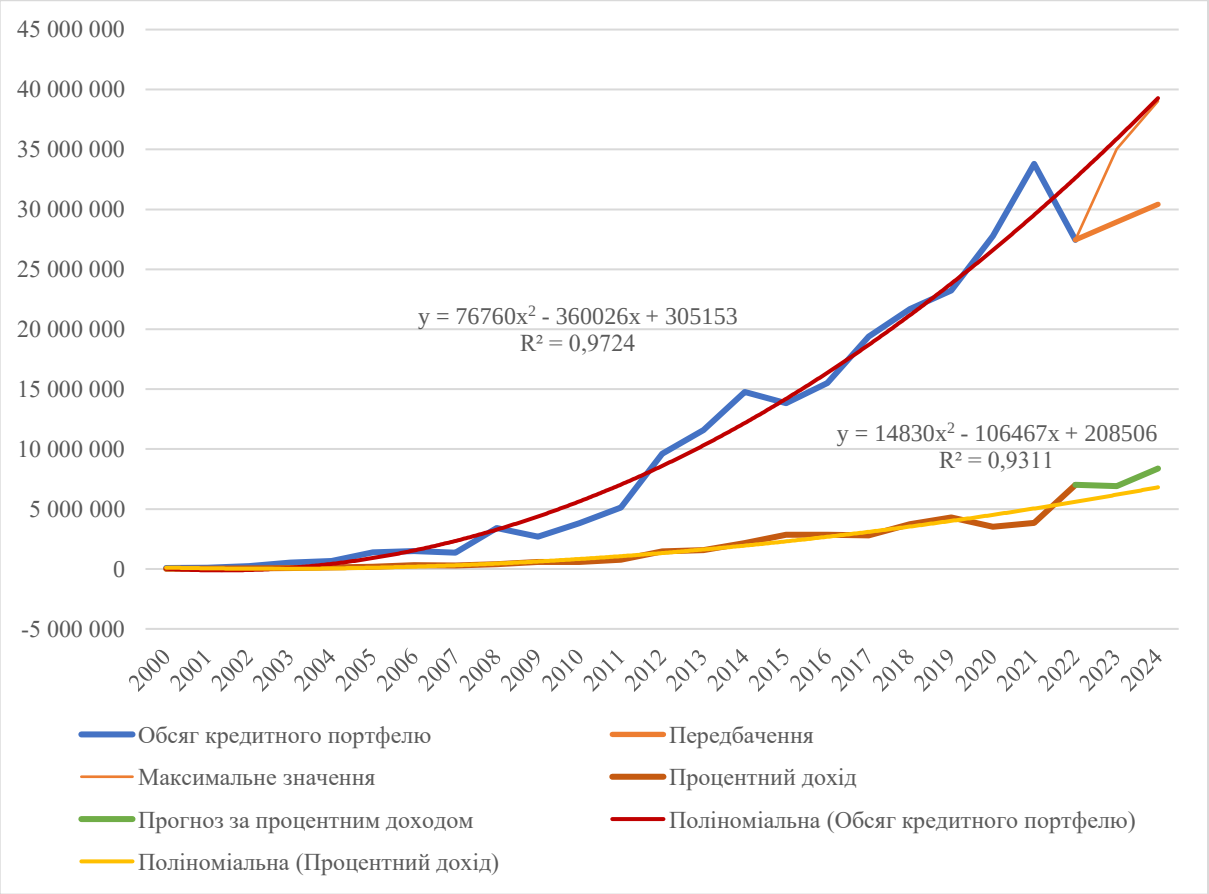

Рис. 3.11 – Прогнозування кредитного портфелю за адитивною моделлю та поліноміальним трендом

Отже, кожен метод прогнозування є різним у використанні та має унікальні прогнозні значення. Детальніше про кожен метод наведено у табл. 3.11.

Таблиця 3.11 – Порівняльна таблиця методів прогнозування кредитного портфеля АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК»

Метод прогнозування		Рік	Процентний дохід	Кредитний портфель	Дохідність кредитного портфеля, %
1		2	3	4	5
Трендовий	Лінійний тренд	2022	7 012 778	27 458 170	25,54%
		2023	5 775 602	33 277 334	17,36%
		2024	6 195 474	28 565 500	17,44%
	Логарифмічний тренд	2023	4 883 460	28 565 500	17,10%
		2024	5 022 400	29 307 000	17,14%
	Поліноміальний тренд	2023	6 569 308	34 053 002	19,29%
		2024	7 422 111	36 726 096	20,21%

Продовження табл. 3.11

1		2	3	4	5
Ковзної середньої		2023	4 792 458	29 678 068	-
		2024	-	-	-
Адитивна модель	Мінімальне значення	2023	5 431 084	22 846 503	23,77%
		2024	6 287 714	21 808 850	28,83%
	Прогноз	2023	6 910 664	28 940 373	23,88%
		2024	8 379 111	30 422 575	27,54%
	Максимальне значення	2023	8 390 245	35 034 242	23,95%
		2024	10 470 508	39 036 300	26,82%

Як бачимо з табл. 3.11 за кожним методом прогнозування маємо абсолютно різні значення. Трендова модель поділяється на лінійний, логарифмічний та поліноміальний тренд. У лінійному та логарифмічному тренді прогнозні значення сильно різняться відносно реальній сумі процентного доходу та кредитного портфеля у 2022 році. Про це і говорить R-показник цих трендів (табл. 3.2 – 3.3), який означає вірогідність здійснення прогнозу, тоді як поліноміальна модель є більш точною та вірогідною.

Метод ковзної середньої менш вірогідний до здійснення прогнозу, тому що він показує середнє значення тренду, має здатність прогнозувати не більше, як на один період і не такий точний як адитивна модель прогнозування. Як було виявлено з рис. 3.11 максимальне значення адитивної моделі є найбільш точним, тому можна сказати, що у 2024 році обсяг кредитного портфеля АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» збільшиться до 10 470 508 тис. грн., і його дохідність складатиме 26,82%.

Висновки до розділу 3

У третьому розділі було використано три методи прогнозування кредитного портфеля: трендовий метод, метод ковзної середньої та адитивна модель. Кожен з цих методів унікальний та має свої переваги та недоліки.

Трендовий метод прогнозування є достатньо легким, він не вимагає складних математичних обчислень та глибоких знань статистики. Цей метод має

здатність розрахувати дані на довгостроковий період. Проте, трендовий метод не враховує взаємодію між різними факторами, які можуть впливати на прогнозування. Він обмежується історичними даними, ігноруючи можливі зміни зовнішніх факторів, які можуть вплинути на майбутні значення.

Метод ковзної середньої також досить простий у використанні. Він заснований на розрахунках середніх змінних, щоб максимально згладити трендову лінію для позбавлення візуального шуму та виявити загальну тенденцію динаміки. Проте, цей метод не дає можливості прогнозувати дані на довгостроковий період і чим більший період береться для усереднення, тим менш точним є динаміка тенденції.

Метод прогнозування за адитивною моделлю є найбільш цікавою та реалістичною. Цей метод прогнозування спирається не лише на минулі дані звіту, а й на сезонність, випадкові коливання, часовий ряд. За допомогою цього методу можна робити прогноз на довгостроковий період і побачити розвиток подій як зі стандартним прогнозом, так і з варіантами оптимістичного та песимістичного прогнозу.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі було проведено дослідження, яке дозволило розкрити сутність та важливість кредитного портфеля в банківській діяльності, визначити види кредитів, основні типи кредитного портфеля, а також виявити основні фактори, які впливають на його якість.

Кредитний портфель – це сукупність усіх видів кредиту, які банк видає своїм клієнтам. До нього входить різні види позик, такі як іпотечні кредити, споживчі кредити, кредити для бізнесу та інше. Було визначено, що кредитний портфель складає найбільшу частку активів, тому він повинен забезпечувати прибутковість для ефективного функціонування банку.

Основним об’єктом дослідження виступив АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК». На його прикладі було здійснено аналіз структури та динаміки кредитного портфеля. Банк пропонує широкий спектр кредитних послуг для фізичних та юридичних осіб, проте наразі банк призупинив оформлення кредиту на житло.

Дослідивши кредитну діяльність банку АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» було виявлено, що домінуючим у структурі кредитного портфеля є сільське господарство, мисливство та лісове господарство, яке у 2023 році складає 33,83% від усього кредитного портфеля. АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» виділяє велику частку на кредитування цього сегменту через те, що аграрний бізнес має значний потенціал для зростання та інновацій, що робить його привабливим для банківського кредитування.

Проаналізувавши якість кредитного портфеля було виявлено зростання кредитного ризику банку, що негативно впливає на його кредитну діяльність. Починаючи з 2022 року обсяг кредитів зменшилось на 43,7% через що багато кредитів перейшли з категорії низьких ризиків до категорії з вищим ризиком. Наприкінці 2021 року якісні кредити складали 91% від усього кредитного портфеля, тоді як у 2023 році проблемні кредити перевищують якісні, які становлять 60% проблемних кредитів. В такому випадку повинен формувати

додатковий резерв для погашення можливих втрат, що в свою чергу впливає на капітал банку та його здатність кредитувати економіку у майбутньому.

Для прогнозування кредитного портфеля було використано 3 методи – трендовий, метод ковзної середньої та адитивна модель. Найменш точний прогноз показав метод ковзної середньої, бо він враховує лише усереднені дані на основі даних минулих років. Його перевага полягає в згладжені різких коливань тренду, щоб надати загальну тенденцію розвитку без різких коливань. Нажаль, метод ковзкої середньої не підходить для прогнозування великого періоду, він здатний спрогнозувати максимум на один період.

Найбільш реалістичні значення та максимально точний прогноз проявився за допомогою адитивної моделі разом із поліноміальним трендом. Поєднання цих методів показав досить позитивний результат у 97% ймовірності зростання кредитного портфеля та процентного у 93% ймовірності банку у 2024 році.

Отже, наразі банк має невеликі проблеми із обсягом кредитного портфеля, тоді, як процентний дохід майже не знижується, проте у 2024 році очікується зростання кредитного портфеля до 35 034 242 тис. грн., а процентний дохід має зрости до 10 470 508 тис. грн.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Примостка Л.О. Фінансовий менеджмент у банку: підручник / Л.О. Примостка. — К.: КНЕУ, 2004. — 468 с.

2. Волкова В. В., Власенко О. С. Підвищення якості кредитного портфеля як чинник мінімізації кредитного ризику банку. Економіка і організація управління. 2021. №2(42). С. 76-85.

3. ТРИГУБ Ю. П. Управління якістю кредитного портфеля банку в період воєнного стану. Фінансовий простір. 2022. № 4 (48).

4. КРЕДИТНИЙ ПОРТФЕЛЬ БАНКУ: ЙОГО КЛАСИФІКАЦІЯ ТА АНАЛІЗ. Pidru4niki.
URL: https://pidru4niki.com/1541010441526/bankivska_sprava/kreditniy_portfel_banku_yogo_klasifikatsiya_analiz (дата звернення: 25.06.2024).

5. ЗАТВОРНИЦЬКИЙ К. С. Критерії оцінки якості ерндитного портфеля банку. Фінансовий простір. 2018. № 4 (32).

6. Марченко О., Петриківа О., Коробко К. Мінімізація кредитного ризику та підвищення якості кредитного портфеля банку. БІЗНЕСІНФОРМ. 2022. № 11.

7. Табенська Ю. Аналіз та оцінка якості кредитного портфеля банку. Молодий вчений. 2018. № 8 (60).

8. Степаненко К. Р. Особливості формування кредитного портфеля банку / К. Р. Степаненко // Міжнародні економічні відносини та світове господарство. — 2016. — № 7. — С. 111—114.

9. Молдавська О. В. Статистична оцінка якості кредитної діяльності банків України / О. В. Молдавська, А. В. Демиденко // Проблеми економіки. — 2013. — № 3. — С. 282—288.

10. Крамаренко О. Кредитування і контроль: навч. посібник / О. Крамаренко, Ю. Лаврентович. — Миколаїв : Вид-во НУК, 2011. — 105 с.

11. Тептя О. В.Організація системи управління кредитним портфелем у комерційному банку Вісник ХНУ. Економічні науки. 2009. № 5. С. 141-144

12. Тисячна Ю. Методичні підходи до оцінки якості кредитного портфеля банку. Проблеми економіки. 2014. № 1.

13. Золота Н. Методика оцінювання якості кредитного портфелю. Інновації у гломальній біржовій сфері та банківській діяльності, м. Тернопіль.

14. Креді Агріколь Банк - ТОП-3 найнадійніших в Україні | Credit Agricole Bank. Креді Агріколь Банк - ТОП-3 найнадійніших в Україні | Credit Agricole Bank. URL: https://credit-agricole.ua/ (дата звернення: 25.06.2024).

15. Креді Агріколь Банк: новини компанії, інформація про Креді Агріколь Банк. Forbes.ua | Бізнес, мільярдери, новини, фінанси, інвестиції, компанії. URL: https://forbes.ua/profile/kredi-agrikol-bank-521 (дата звернення: 25.06.2024).

16. Інформація для акціонерів та стейкхолдерів, звіти та реквізити | Credit Agricole Bank. Креді Агріколь Банк - ТОП-3 найнадійніших в Україні | Credit Agricole Bank. URL: https://credit-agricole.ua/o-banke/dokumenti-ta-zviti (дата звернення: 25.06.2024).

17. Вовк В.Я., Хмеленко О.В. Кредитування і контроль: навч. посіб. / В.Я. Вовк, О.В. Хмеленко. — К.: Знання, 2008. — 463 с

18. Жукова Н.К. Сучасний стан та проблеми управління кре-дитним портфелем комерційних банків / Н.К. Жукова, Н.В. Зражевська // Економічний часопис. – 2013. – No 11. – С. 70-72.

19. Класифікація кредитного портфеля. Pidru4niki. URL: https://pidru4niki.com/1151051341529/bankivska_sprava/klasifikatsiya_kreditnogo_portfelya#657 (дата звернення: 25.06.2024).

20. Аналіз кредитного портфеля банку. Pidru4niki. URL: https://pidru4niki.com/1534122041530/bankivska_sprava/analiz_kreditnogo_portfelya_banku (дата звернення: 25.06.2024).

21. Бикова О.В., Марченко О.В. Оцінка ефективності кредитної політики банку. – Режим доступу: http:// molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/3/136.pdf.

22. Офіційний сайт Національного банку України. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/index.

23. Табенська Ю. Аналіз та оцінка якості кредитного портфеля банку. Молодий вчений. 2018. № 8 (60).

24. Наглядова статистика. Національний банк України. URL: https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist#3

25. Колодізєв О. М. Оптимізація кредитного портфеля банку за критеріями прибутковості, ризику та ліквідності / О. М. Колодізєв, В. С. Буряк // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. — 2015. — Вип. 1. — С. 19—27.

26. Показники банківської системи [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Національного банку України. — Режим доступу : https:// www.bank.gov.ua.

27. Бугель Ю. В. Напрями удосконалення сучасних методів управління банківським кредитним портфелем. Галицький економічний вісник. 2010. Вип. 2 (27). С. 157-163.

28. Що таке тренд у бізнесі: основні принципи та приклади - Блог Юрія. Блог Юрія – Розгляд проблем. URL: https://volya.woodstar.com.ua/shho-take-trend-u-biznesi-osnovni-principi-ta-prikladi/ (дата звернення: 25.06.2024).

29. Дізнайтеся про призначення та застосування методу ковзного середнього. ShallBD: Your Trading Navigator in Forex and Binary Options!. URL: https://shallbd.com/uk/diznaitesia-pro-priznachennia-ta-zastosuvannia-metodu-kovznogo-serednogo/ (дата звернення: 25.06.2024).

30. Розуміння адитивних моделей: Визначення та застосування. ShallBD: Your Trading Navigator in Forex and Binary Options!. URL: https://shallbd.com/uk/rozuminnia-aditivnikh-modelei-viznachennia-ta-zastosuvannia/ (дата звернення: 25.06.2024).

ДОДАТКИ

Додаток А

Фінансова звітність АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» за 2020-2021 рр.

Звіт про фінансовий стан
на 31 грудня 2021 року

(тис.грн.)

Найменування статті	Примітки	на 31 грудня 2021 року	на 31 грудня 2020 року (як рекласифіковано)	на 31 грудня 2019 року (як рекласифіковано)
АКТИВИ				
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	10 317 866	13 096 793	6 873 541
Кредити та аванси банкам	7	3 977 742	4 561 726	2 485 102
Кредити та аванси клієнтам	8	33 796 740	27 779 293	23 223 940
Інвестиції в цінні папери	9	5 370 487	3 593 129	1 457 831
Похідні фінансові активи	35	6 833	7 008	49 078
Інвестиційна нерухомість	10	2 745	3 109	6 161
Відстрочені податкові активи	29	18 268	27 095	-
Основні засоби	11,12	845 408	845 042	803 527
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	12	360 516	297 268	219 141
Інші фінансові активи	13	47 119	49 934	88 088
Інші нефінансові активи	14	95 904	92 130	94 450
Непоточні активи або групи вибуття, класифіковані як утримувані для продажу або як утримувані для виплати власникам	15	889	7 518	955
Усього активів		**54 840 517**	**50 360 045**	**35 301 814**
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ				
Кошти банків		13 969	2 212	7 006
Кошти клієнтів	16	46 078 279	42 766 641	28 812 862
Похідні фінансові зобов'язання	35	5 024	14 270	-
Інші залучені кошти	17	484 707	-	-
Поточні податкові зобов'язання		106 540	66 724	57 093
Відстрочені податкові зобов'язання		-	-	2 973
Резерви за кредитними зобов'язаннями та контрактами фінансової гарантії	18	122 094	124 238	47 843
Інше забезпечення	18	45 288	37 641	34 266
Інші фінансові зобов'язання	19	284 830	273 892	312 122
Інші нефінансові зобов'язання	20	221 211	165 118	193 245
Субординований борг	21	780 074	808 567	678 538
Усього зобов'язань		**48 142 016**	**44 259 303**	**30 145 948**
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ				
Статутний капітал	22	1 222 929	1 222 929	1 222 929
Нерозподілений прибуток		2 433 644	2 570 725	1 729 931
Резервні та інші фонди Банку		2 929 787	2 226 047	2 139 547
Інші резерви		112 141	81 041	63 459
Усього власного капіталу		**6 698 501**	**6 100 742**	**5 155 866**
Усього зобов'язань та власного капіталу		**54 840 517**	**50 360 045**	**35 301 814**

Затверджено до випуску та підписано

22 червня 2022 року

Голова Правління **Карлос де Корду**

Фінансовий директор **Джорджіо Сопранзі**

Головний бухгалтер **Вадим Кононенко**

Примітки, подані на сторінках 50-124 є невід'ємною частиною цієї фінансової звітності

Додаток Б

Фінансова звітність АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» за 2022-2023 рр.

Звіт про фінансовий стан
на 30 вересня 2023 року

(тис. грн)

Найменування статті	Примітки	На 30 вересня 2023 року	На 31 грудня 2022 року
АКТИВИ			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	29 464 664	15 592 133
Кредити та аванси банкам	7	31 448 651	22 709 896
Кредити та аванси клієнтам	8	20 079 912	27 458 170
Інвестиції в цінні папери	9	9 251 806	5 278 503
Інвестиційна нерухомість		3 436	3 515
Поточні податкові активи	25	-	104 320
Відстрочені податкові активи	25	24 950	32 794
Основні засоби		744 641	750 129
Нематеріальні активи за винятком гудвілу		413 576	433 569
Інші фінансові активи	11	349 583	114 205
Інші нефінансові активи	12	88 945	89 908
Непоточні активи або групи вибуття, класифіковані як утримувані для продажу або як утримувані для виплати власникам		278	584
Усього активів		**91 870 442**	**72 567 726**
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків		6 410	4 743
Кошти клієнтів	14	80 682 930	64 003 382
Інші залучені кошти		561 302	729 319
Поточні податкові зобов'язання		285 149	-
Резерви за кредитними зобов'язаннями та контрактами фінансової гарантії	15	156 999	86 205
Інше забезпечення	15	33 194	30 578
Інші фінансові зобов'язання	16	306 746	297 690
Інші нефінансові зобов'язання	17	305 002	284 183
Субординований борг	18	1 064 438	1 049 167
Усього зобов'язань		**83 402 170**	**66 485 267**
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	19	1 222 929	1 222 929
Нерозподілений прибуток		2 293 566	31 220
Резервні та інші фонди Банку		4 866 089	4 834 869
Інші резерви		85 688	(6 559)
Усього власного капіталу		**8 468 272**	**6 082 459**
Усього зобов'язань та власного капіталу		**91 870 442**	**72 567 726**

Затверджено до випуску та підписано

01 листопада 2023 року

Голова Правління _____ **Карлос де Корду**

Головний бухгалтер _____ **Вадим Кононенко**

Додаток В

Звіт про прибуток або збиток АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» за 2020-2021 рр.

Звіт про прибуток або збиток
за 2021 рік

(тис.грн.)

Найменування статті	Примітки	2021 рік	2020 рік (як рекласифіковано)
Процентні доходи, що обчислено із застосуванням методу ефективної ставки відсотка	24	3 838 723	3 525 872
Процентні витрати	24	(919 774)	(1 148 759)
Чистий процентний дохід		**2 918 949**	**2 377 113**
Комісійні доходи	25	1 096 686	958 274
Комісійні витрати	25	(275 278)	(250 106)
Чистий прибуток /(збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток		9 072	(56 340)
Чистий прибуток/ (збиток) від операцій з іноземною валютою		450 601	138 185
Чистий прибуток / (збиток) від переоцінки іноземної валюти		(78 493)	331 364
Витрати, які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова		-	(8 169)
Чистий прибуток від операцій з борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		10 116	4 603
Збиток від зменшення корисності, визначений згідно з МСФЗ 9	26	(216 228)	(509 502)
Збиток від зменшення корисності/(прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності) для нефінансових активів		(14)	14 743
Інші доходи	27	35 416	26 586
Витрати на виплати працівникам	28	(1 118 967)	(1 039 110)
Амортизаційні витрати	28	(377 986)	(324 826)
Інші адміністративні та операційні витрати	28	(559 538)	(544 665)
Прибуток до оподаткування		**1 894 336**	**1 118 150**
Витрати на сплату податку (доходи від повернення податку)	29	(341 616)	(190 856)
Прибуток за рік		**1 552 720**	**927 294**
Прибуток на акцію від діяльності, що триває:	30		
чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію за рік, грн.		1.27	0.76
скоригований чистий прибуток/(збиток) на одну просту акцію		1.27	0.76

Затверджено до випуску та підписано

22 червня 2022 року

Голова Правління _____ **Карлос де Корду**

Фінансовий директор _____ **Джорджіо Сопранзі**

Головний бухгалтер _____ **Вадим Кононенко**

Примітки, подані на сторінках 50-124 є невід'ємною частиною цієї фінансової звітності

Додаток Д

Звіт про прибуток або збиток АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» за 2022-2023 рр.

Звіт про прибуток або збиток
за 9 місяців 2023 року

(тис. грн)

Найменування статті	Примітки	На 30.09.2023 наростаючим підсумком з початку року	На 30.09.2022 наростаючим підсумком з початку року
Процентні доходи, що обчислено із застосуванням методу ефективної ставки відсотка	20	7 938 984	4 665 859
Інші процентні доходи	20	26 964	47 992
Процентні витрати	20	(2 169 582)	(1 207 391)
Чистий процентний дохід		**5 796 366**	**3 506 460**
Комісійні доходи	21	793 576	684 877
Комісійні витрати	21	(236 493)	(196 102)
Чистий (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток		-	(1 809)
Чистий прибуток від операцій з іноземною валютою		231 248	384 419
Чистий прибуток від переоцінки іноземної валюти		3 163	150 106
Чистий прибуток від операцій з борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		12 925	-
Збиток від зменшення корисності, визначений згідно з МСФЗ 9	22	(1 930 300)	(2 949 659)
Чистий прибуток / (збиток) від зменшення корисності для нефінансових активів		17	(2 295)
Інші доходи	23	15 935	20 210
Витрати на виплати працівникам	24	(1 023 906)	(886 340)
Амортизаційні витрати	24	(352 574)	(302 123)
Інші адміністративні та операційні витрати	24	(508 164)	(378 260)
Прибуток до оподаткування		**2 801 793**	**29 484**
Витрати на сплату податку	25	(508 227)	(5 458)
Прибуток за звітний період		**2 293 566**	**24 026**
Прибуток на акцію від діяльності, що триває:	26		
чистий прибуток на одну просту акцію за звітний період, грн.		1,88	0,02
скоригований чистий прибуток на одну просту акцію		1,88	0,02

Затверджено до випуску та підписано

01 листопада 2023 року

Голова Правління _____ **Карлос де Корду**

Головний бухгалтер _____ **Вадим Кононенко**

Додаток Е

Структура кредитів за видами економічної діяльності АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» за 2020-2021 рр.

Таблиця 8.7. Структура кредитів за видами економічної діяльності

(тис. грн.)

Вид економічної діяльності	2021 рік		2020 рік	
	сума	%	Сума	%
Оптова та роздрібна торгівля	11 206 508	31.55	11 309 675	38.59
Сільське господарство, мисливство, лісове господарство	9 867 393	27.78	8 045 719	27.45
				77

Фізичні особи	6 058 543	17.06	4 959 551	16.92
Переробна промисловість	5 238 399	14.75	3 964 654	13.53
Інформація та комунікації	1 616 641	4.55	116 208	0.40
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	1 038 976	2.93	632 216	2.16
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	233 578	0.66	147 938	0.50
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	169 039	0.48	1 016	0.00
Будівництво	44 500	0.13	29 575	0.10
Надання інших видів послуг	14 825	0.04	839	0.00
Професійна, наукова та технічна діяльність	14 351	0.04	14 669	0.05
Інші	6 581	0.03	84 886	0.30
Усього кредитів та заборгованості клієнтів до вирахування резервів	**35 509 334**	**100.00**	**29 306 946**	**100.00**

Додаток Ж

Структура кредитів за видами економічної діяльності АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК» за 2022-2023 рр.

Таблиця 8.6. Структура кредитів за видами економічної діяльності

(тис. грн)

Вид економічної діяльності	На 30 вересня 2023 року		На 31 грудня 2022 року	
	Сума	%	Сума	%
Сільське господарство, мисливство, лісове господарство	9 566 995	33,84	11 219 431	33,26
Оптова та роздрібна торгівля	7 354 091	26,01	7 562 166	22,42
Фізичні особи	3 988 766	14,11	4 428 792	13,13
Переробна промисловість	3 068 647	10,85	5 206 266	15,44
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	1 273 198	4,50	1 427 778	4,23
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	1 214 410	4,29	1 781 912	5,28
Операції з нерухомим майном	872 819	3,09	1 060 220	3,14
Професійна, наукова та технічна діяльність	278 852	0,99	117 527	0,35
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	258 558	0,91	278 719	0,83
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	178 896	0,63	235 141	0,70
Фінансова та страхова діяльність	170 015	0,60	162 358	0,48
Будівництво	40 793	0,14	87 229	0,26
Інші	10 897	0,04	163 373	0,48
Усього кредитів та заборгованості клієнтів до вирахування резервів	**28 276 937**	**100,00**	**33 730 912**	**100,00**

Додаток 3

Аналіз кредитної якості кредитів та авансів клієнтам АТ «КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК»

Таблиця 8.11. Аналіз кредитної якості кредитів та авансів клієнтам на 31 грудня 2020 року

Юридичні особи	**Стадія 1**	**Стадія 2**	**Стадія 3**	**Усього**
Групова основа	**21 725 004**	**1 897 041**	**1 691**	**23 623 736**
Мінімальний кредитний ризик	4 219 286	-	-	4 219 286
Низький кредитний ризик	9 288 491	-	-	9 288 491
Середній кредитний ризик	7 838 888	1 421 330	-	9 260 218
Високий кредитний ризик	378 339	475 711	-	854 050
Дефолтні клієнти	-	-	1 691	1 691
Індивідуальна основа	**228 211**	**149 210**	**346 239**	**723 660**
Середній кредитний ризик	228 211	-	-	228 211
Високий кредитний ризик	-	149 210	-	149 210
Дефолтні клієнти	-	-	346 239	346 239
Загальна сума кредитів до вирахування резервів	21 953 215	2 046 251	347 930	24 347 396
Резерв під очікувані кредитні збитки	(640 851)	(285 724)	(331 911)	(1 258 486)
Усього кредитів за мінусом резервів	**21 312 364**	**1 760 527**	**16 019**	**23 088 910**

Іпотечні кредити фізичних осіб	**Стадія 1**	**Стадія 2**	**Стадія 3**	**Усього**
Групова основа	**93 190**	**252**	**8 851**	**102 293**
Низький кредитний ризик	87 797	-	-	87 797
Середній кредитний ризик	1 753	-	-	1 753
Високий кредитний ризик	3 640	252	-	3 892
Дефолтні клієнти	-	-	8 851	8 851
Індивідуальна основа	**-**	**-**	**-**	**-**

Загальна сума кредитів до вирахування резервів	93 190	252	8 851	102 293
Резерв під очікувані кредитні збитки	(1 210)	(126)	(8 623)	(9 959)
Усього кредитів за мінусом резервів	**91 980**	**126**	**228**	**92 334**

Споживчі кредити, що надані фізичним особам	**Стадія 1**	**Стадія 2**	**Стадія 3**	**Усього**
Групова основа	**4 626 795**	**71 264**	**154 810**	**4 852 869**
Мінімальний кредитний ризик	3 108 757	-	-	3 108 757
Низький кредитний ризик	21 890	-	-	21 890
Середній кредитний ризик	1 469 548	13 917	-	1 483 465
Високий кредитний ризик	26 600	43 354	-	69 954
Дефолтні клієнти	-	13 993	154 810	168 803
Індивідуальна основа	**-**	**-**	**4 388**	**4 388**
Дефолтні клієнти	-	-	4 388	4 388
Загальна сума кредитів до вирахування резервів	4 626 795	71 264	159 198	4 857 257
Резерв під очікувані кредитні збитки	(118 579)	(20 223)	(120 406)	(259 208)
Усього кредитів за мінусом резервів	**4 508 216**	**51 041**	**38 792**	**4 598 049**

Таблиця 8.10. Аналіз кредитної якості кредитів та авансів клієнтам на 31 грудня 2021 року

(тис. грн.)

Юридичні особи	**Стадія 1**	**Стадія 2**	**Стадія 3**	**Усього**
Групова основа	**26 761 383**	**2 368 550**	**4 240**	**29 134 173**
Мінімальний кредитний ризик	3 306 645	-	-	3 306 645
Низький кредитний ризик	12 642 602	13 031	-	12 655 633
Середній кредитний ризик	9 941 985	2 177 908	-	12 119 893

Високий кредитний ризик	870 151	177 611	-	1 047 762
Дефолтні клієнти	-	-	4 240	4 240
Індивідуальна основа	**-**	**77 096**	**328 012**	**405 108**
Середній кредитний ризик	-	-	-	-
Високий кредитний ризик	-	77 096	-	77 096
Дефолтні клієнти	-	-	328 012	328 012
Загальна сума кредитів до вирахування резервів	26 761 383	2 445 646	332 252	29 539 281
Резерв під очікувані кредитні збитки	(873 974)	(246 774)	(286 879)	(1 407 627)
Усього кредитів за мінусом резервів	**25 887 409**	**2 198 872**	**45 373**	**28 131 654**

Іпотечні кредити фізичних осіб	**Стадія 1**	**Стадія 2**	**Стадія 3**	**Усього**
Групова основа	**137 821**	**1 902**	**1 825**	**141 548**
Низький кредитний ризик	-	-	-	-
Середній кредитний ризик	137 177	60	-	137 237
Високий кредитний ризик	644	1 842	-	2 486
Дефолтні клієнти	-	-	1 825	1 825
Індивідуальна основа	**-**	**-**	**-**	**-**
Загальна сума кредитів до вирахування резервів	137 821	1 902	1 825	141 548
Резерв під очікувані кредитні збитки	(722)	(140)	(1 406)	(2 268)
Усього кредитів за мінусом резервів	**137 099**	**1 762**	**419**	**139 280**

Споживчі кредити, що надані фізичним особам	**Стадія 1**	**Стадія 2**	**Стадія 3**	**Усього**
Групова основа	**5 462 493**	**201 625**	**163 124**	**5 827 242**
Мінімальний кредитний ризик	-	-	-	-
Низький кредитний ризик	3 685 316	-	-	3 685 316
Середній кредитний ризик	1 726 252	77 823	-	1 804 075
Високий кредитний ризик	50 925	123 802	-	174 727
Дефолтні клієнти	-	-	163 124	163 124
Індивідуальна основа	**-**	**-**	**1 263**	**1 263**
Дефолтні клієнти	-	-	1 263	1 263
Загальна сума кредитів до вирахування резервів	5 462 493	201 625	164 387	5 828 505
Резерв під очікувані кредитні збитки	(126 475)	(35 428)	(140 796)	(302 699)
Усього кредитів за мінусом резервів	**5 336 018**	**166 197**	**23 591**	**5 525 806**

Таблиця 8.10. Аналіз кредитної якості кредитів та авансів клієнтам на 31 грудня 2022 року

Юридичні особи	**Стадія 1**	**Стадія 2**	**Стадія 3**	**Усього**
Групова основа	**15 819 479**	**8 892 069**	**16 027**	**24 727 575**
Мінімальний кредитний ризик	740 068	-	-	740 068
Низький кредитний ризик	3 642 528	533 302	-	4 175 830
Середній кредитний ризик	11 205 666	4 427 877	-	15 633 543
Високий кредитний ризик	231 217	3 930 890	-	4 162 107
Дефолтні клієнти	-	-	16 027	16 027
Індивідуальна основа	**-**	**1 603 483**	**2 971 061**	**4 574 544**
Середній кредитний ризик	-	1 602 684	-	1 602 684
Високий кредитний ризик	-	799	-	799
Дефолтні клієнти	-	-	2 971 061	2 971 061
Загальна сума кредитів до вирахування резервів	15 819 479	10 495 552	2 987 088	29 302 119
Резерв під очікувані кредитні збитки	(644 072)	(1 520 791)	(2 732 069)	(4 896 932)
Усього кредитів за мінусом резервів	**15 175 407**	**8 974 761**	**255 019**	**24 405 187**

Іпотечні кредити фізичних осіб	**Стадія 1**	**Стадія 2**	**Стадія 3**	**Усього**
Групова основа	**109 408**	**1 386**	**11 333**	**122 127**
Низький кредитний ризик	108 521	-	-	108 521
Середній кредитний ризик	887	40	-	927

Високий кредитний ризик	-	1 346	-	1 346
Дефолтні клієнти	-	-	11 333	11 333
Загальна сума кредитів до вирахування резервів	109 408	1 386	11 333	122 127
Резерв під очікувані кредитні збитки	(193)	(42)	(6 661)	(6 896)
Усього кредитів за мінусом резервів	**109 215**	**1 344**	**4 672**	**115 231**
Споживчі кредити, що надані фізичним особам	**Стадія 1**	**Стадія 2**	**Стадія 3**	**Усього**
Групова основа	**2 296 725**	**351 151**	**1 644 630**	**4 292 506**
Низький кредитний ризик	1 774 574	-	-	1 774 574
Середній кредитний ризик	511 928	193 149	-	705 077
Високий кредитний ризик	10 223	158 002	-	168 225
Дефолтні клієнти	-	-	1 644 630	1 644 630
Індивідуальна основа	**-**	**2**	**14 158**	**14 160**
Високий кредитний ризик	-	2	-	2
Дефолтні клієнти	-	-	14 158	14 158
Загальна сума кредитів до вирахування резервів	2 296 725	351 153	1 658 788	4 306 666
Резерв під очікувані кредитні збитки	(20 110)	(46 868)	(1 301 936)	(1 368 914)
Усього кредитів за мінусом резервів	**2 276 615**	**304 285**	**356 852**	**2 937 752**

Таблиця 8.9. Аналіз кредитної якості кредитів та авансів клієнтам на 30 вересня 2023 року

(тис. грн)

Юридичні особи	**Стадія 1**	**Стадія 2**	**Стадія 3**	**Усього**
Групова основа	**8 708 552**	**10 274 722**	**32 110**	**19 015 384**
Мінімальний кредитний ризик	139 413	-	-	139 413
Низький кредитний ризик	1 906 613	431 982	-	2 338 595
Середній кредитний ризик	6 011 497	2 479 283	-	8 490 780
Високий кредитний ризик	651 029	7 363 457	-	8 014 486
Дефолтні клієнти	-	-	32 110	32 110
Індивідуальна основа	**-**	**1 927 311**	**3 345 475**	**5 272 786**
Високий кредитний ризик	-	1 927 311	-	1 927 311
Дефолтні клієнти	-	-	3 345 475	3 345 475
Загальна сума кредитів до вирахування резервів	8 708 552	12 202 033	3 377 585	24 288 170
Резерв під очікувані кредитні збитки	**(464 945)**	**(3 669 389)**	**(3 015 676)**	**(7 150 010)**
Усього кредитів за мінусом резервів	**8 243 607**	**8 532 644**	**361 909**	**17 138 160**

Іпотечні кредити фізичних осіб	**Стадія 1**	**Стадія 2**	**Стадія 3**	**Усього**
Групова основа	**94 858**	**1 935**	**9 470**	**106 263**
Низький кредитний ризик	94 331	-	-	94 331
Середній кредитний ризик	527	24	-	551
Високий кредитний ризик	-	1 911	-	1 911
Дефолтні клієнти	-	-	9 470	9 470
Загальна сума кредитів до вирахування резервів	94 858	1 935	9 470	106 263
Резерв під очікувані кредитні збитки	**(150)**	**(55)**	**(6 640)**	**(6 845)**
Усього кредитів за мінусом резервів	**94 708**	**1 880**	**2 830**	**99 418**

Споживчі кредити, що надані фізичним особам	**Стадія 1**	**Стадія 2**	**Стадія 3**	**Усього**
Групова основа	**2 467 167**	**351 413**	**1 046 197**	**3 864 777**
Низький кредитний ризик	2 134 067	2 467	-	2 136 534
Середній кредитний ризик	324 338	194 618	-	518 956
Високий кредитний ризик	8 762	154 328	-	163 090
Дефолтні клієнти	-	-	1 046 197	1 046 197
Індивідуальна основа	**-**	**-**	**17 727**	**17 727**
Дефолтні клієнти	-	-	17 727	17 727
Загальна сума кредитів до вирахування резервів	2 467 167	351 413	1 063 924	3 882 504
Резерв під очікувані кредитні збитки	**(21 051)**	**(43 218)**	**(975 901)**	**(1 040 170)**
Усього кредитів за мінусом резервів	**2 446 116**	**308 195**	**88 023**	**2 842 334**